

304007

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3. } డిన్న పట్టణము 1917 సం॥ జనవరి నెల 5 వ తేది శుక్ర వారము } No. 232
నంపుటము. 3. } న శ నా మ సం వ త్స ర పు వ్య మా స శు క్ల ద్వా ద శి ౧౨. } సంచిక ౨౩౨

మంచిసమయము! వేసవేలు ఖర్చుపడినది!! వెనుక కొనకపు!!!
2 పంచలు కొనువారికి ఆర్థికాభివృద్ధి కొరకు
కోడంద్రపలాపము అను గ్రంథమొకటి ఇవ్వము.

మేలైన బహుళ పట్టుపంచలు

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
ప్రస్తుతము భగలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకలారా! కృంగారమున్న
వాగరికతయన్న గల మేలైన అసల్
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
మకొరకు తెప్పించి విక్రయించుచు
న్నాము. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ,
ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘ వర్షం.

ఇత్యాది రంగులు గలవి. క్లాసువీయమైనవి, త్వరపడుడు.
5 క్లాసుగదినిచ్చి 2 క్లాసుగల వెడల్పుగల పట్టుపంచ 1-కి 2.0-0
బహుళముట్టులాలరు చొక్కము 2 మూలలు ... 1.6-0
3 చొక్కములు తెప్పించుకొనిన పాన్ తెన్ పేనా ఇవ్వము.
అన్నిటికి బోర్డర్ ప్రాప్తము.
(536) చిరునామా:- రాజులక్కె కంపెనీ,
3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేడి నగరాదు.

శ్రేష్ఠమైన నవరత్నములు.

శ్రేష్ఠమైన నవరత్నములను సరసముగా కొనుటకు సరి
యైన చోటు ఇదియే. (681)
టెల్లిగ్రాఫ్ ఆడను } పురుషోత్తమదాస్ హారిలాల్,
"OPAL" } 86 నై నప్ప నాయకవీధి,
బీబిల్ } సాహుకారుపేట, మద్రాసు.

వెన్నుగము న స్వము.

ప్రపంచకమునందు 70 సంవత్సరములుగా ప్రసిద్ధిచెంది
నది. 12 కులములు 8 అంశాలు 2 కులములు 1 గ్రా బోర్డర్
సహా. ఆర్. కే. గారి సువాసననవ్వము 3 బుధు ఆ. 12
(682) బోర్డువాళ్ళు నెం 140 మద్రాసు.

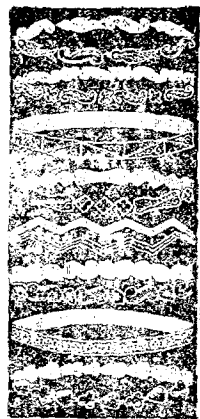
శేషాశ్వదేశపు కస్తూరి, మంచిని కులము 1-కి ...	20-0-0
కుంకుమ పువ్వు కులము 1-కి ...	2-0-0
గోరోజుమ, మంచిది "	7-0-0
పచ్చకర్పూరం "	2-0-0
అగపచ్చికానా, లేక జాన్న "	8-8-0

అమ్మగొండువండిపో, బాంబాయి, లండన్ మద్రాసు.

ఉమ్మడి-రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ, మద్రాసు వర్తకులు.
25, చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.
తంజివిలాసము: "ఉమ్మడియార్" మద్రాసు.

ఈపట్టుములో కనుపరచినట్టి
అనేక విధములైన గాజులునమ్మక
ముగా నవరత్నములగా రుతుతోతయారు
చేయబడి యున్నవి. వలయువారు
మాకు వ్రాసిన గాజులరకములున్న
అందులకు వజూరీల విషయముల
క్యాటలాగుల పంపబడును.

ఇంకా మాకద్ద బంగారు కల్ల
తోడాల, గెట్టితోడాల, గెట్టిశిలు
ఉంగరములు, రాళ్ళ పుంగరములు
దాలర్లు, గడియారపు గొలుసులు,
కానుల వేర్లు, పెండింగలు అనేక
విధములైన వెండిస్కాట్ సామానులు వాణిజ్యమున
నాణ్యమైన వస్తువులయివ్వబడును. 598

ఆందమైన 1917 క్యాలండరు

సుందరమైన నూతన సంవత్సరపు క్యాలండరు.

జనవరి 31-తేది లోపు నొకసారిగ నాలుగు రూ॥ల విలువగల మామంగుల గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణా చీటిని పంపనలయును.

ఒక క్యాలండరు వెల వి. పి. సహా 0-4-0, 2-కి 0-7-0, 3-కి 0-9-0, 6-కి 1-0-0, 12-కి 1-12-0.

యధ్యమవలన క్యాలండరులు కొద్ది ప్రతులు ముద్రింపబడినవి. దక్షిణాంశముల వెంటనే పంపుకొనవలయును.

తామరలైలము.	పండ్లపాడి.	మోహినీలైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0.	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము

చక్కని డబ్బీలో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-0-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేకచోట్లలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనం డిపో,

109, ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

చిన్న పురుగులు

124

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

మందు, బోడి యగులు, వెన్నుకాయలు, పుర్రెపై జిల, అన్నియు చుండుపురుగుల నలన గలుగును.

పాతవలారా! ఈ పురుగులకై వెయింపుకొన్న
: థి విరాళములేక మీరు దునికేసిపో
మీ మీ గృహములలోని శత్రువులైన
బంగారుతో నింపుబడిపోతున్నారు.

తీరిక లేక పనిచేయవలెనను ఈయందు
పురుగులకు, అతివ్యాధి కలిగి ఉండవలసిన
తే నెట్టిగ సహకారిగా ఉండవలసివస్తుంది.
మందు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరో
ధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక
ఉపేక్షించి అచిరకాలముననే బట్టతల
వారితో సహధ్యాయుగా కలసికమ్మిను.
కావున నిట్టి పరమశక్తిపురుష

"కామినియా నూనె"

సహాయమున సంహరింపును. మందును బోగొట్టును.
వెండ్రుకలను రాలనివ్వను. పుర్రెమందును బోగొట్టును.
కలకట్టును పరిశుభ్రముగ ఉండుద్రవ్యము.

ఈతీర్చిని నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోస
మున పడకును.

కల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0-0 వి. పి. సహా. 0-4-0-0
" 8-కి రూ. 2-10-0-0 వి. పి. సహా. 0-7-0-0

ఉచితము.

ఈ ముగుసులు దుబావుపండుకయి, అగ్రజాతీయ
పంపుకొనువారి కెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత
మానె గల సీసా ఉచితముగ పంపబడును.

పోలు ఏజెంట్లు:-

అంగ్లొయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
నెం 155, జామ్నాపూసేడు వీధి, బొంబాయి.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆంగ్లమును కాశ్మీరినుఖమును పొందుట స్వాభావిక
మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది
ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆంగ్లమార్గమును కలుగజేసి
శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వైదిని ఇప్పించు
ను. ఈపుస్తకము ఇవ్వముగా నియబడును. పోస్టు చార్జి
యం మేమే భరించుపెడము. వెంటనే వ్రాయును
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశేఖర్ గోవిందజీ,
అశ్వికవిగ్రహ భావధారయం 156, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఉచితము! ఉచితము!!

మానవ గడియారము
దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?
144 పుటలుగల వైద్యగ్రంథము చదువుటకలన
మానవ గడియారమును రిపేరుచేయుటకు నేర్చుకొన
వచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలఖర్చు లేదు.
రాజవైద్య నారాయణజీ కేశకజీ,
183 20, చిన్నబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మన దేశపు రయతుల స్థితి.

(1)

I

జీసెబరు నెల ఆర్యులక యు మూస పత్రికయందు వై. హనుమతిరావు పంతులుగా రిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

భారతదేశమును వివక్షింపజేయుచున్న గల యేరునాటి వికలమును మన హిందూదేశపు కలుసుల స్థితిగతులగుర్తిచేయుచున్నది. అది విచిత్రముగా వాటిచేత మెంత సకలముగ నుండవలెనో అట్లేదగును. వై. హనుమతిరావు మనదేశ మెటు మానియున్నదో యదవులచేతను, నానావిధ కృతులచేతను బాధించుచున్నది. కనుక దేశములగు గనుపట్టు ముందుకనుమల చేతను, పాపాధికములైన సహాయములచేతను, బహువిధ భాగులకనుమలగు భవిష్యత్తును చేతను, దిష్టిముండి యగ్ర దేశముల పాపాధిక కష్టములతో నుండును, పాపాధికముగ మన దేశమునందు కొంతకాలము నివసించి, భూభక్త పాపము ముఖ్యకారణముగ గల మనతో గలసిమెలసి నివసించియున్నచు మహాత్ములకు, మొదట ద్వంద్వములగు గనుల చేతలించిన పైందన భూభక్తదేశ నిమేషములమున తనవృత్తికారమును వహించి దైవదేశమునకు పాపము గాను, మతము మనదేశము నితరవాగక దేశ సంపత్తి భవములతో నుండునాటికప్పుడు దోష పాపములకు గల ముందన చేపమన బాధ్యకర్మములగు నోకేలు, తిలకు, జెహంబు మొదలగు దేశభక్తులు ముఖ్యము కొన్నిచెప్పి యుండుట మృదుగాను.

మనకు వ్యవసాయమే ముఖ్య జీవనోపాయము.

అది విచిత్రముగా వాటిచేత ముఖ్య భాగమునెద్యును. నేద్యముదప్పు మన కేదివలెనో యితరదేశముల గారి చేతివలదుగాని అంతగ జేచినపుడు తెలిసియున్న ను వాని నిష్పత్తి సహజముగ నుండును. కొంతమేల శ్రమచే నధిక ఫలము నందజేయుచున్న ప్రకృతి కృపానము నాస్తి. ఇట్టియంద్యము నెదవలెనో భావించునాటికి దేశమును ముందుకు చేరల ముగని ముందుకలలో నేను, రాష్ట్రముల లలో నేను, దేశములలో నేను వాద్యమును నంతయు వ్యయము చేసి ముందుకు ముందుకు ముందుకువారలెమో నెక్కువ గలదు; కాని ముందుకువారలెమో వాస్తవముగ ముందుకువారల సంఖ్య ముక్త ముందుకువారలెమో ముందుకు. ఉత్పాదకభరితులు దరిద్రులును, భవనములు నిరుత్పాదకములును, భీరులును నై యున్నాడు. అనుభవనేద్యములగు విద్య బువనానములచే బిడ్డలకునా నీ ముఖ్యకర్మలగు పాపములైన మిగతావలల సహాయము దగు నన్నాహములు సేయక నిరాదరణబుధిమైన నానుండుట మనకుదృష్ట మహాత్మ్య మనదగు. ఇండ్లము, బస్సులు, ప్రామాణ్య, సహాయమున్ను రు దేశములు, పాలకుల పాపాధ్యముచేతనే కనా యాదులైన సంపదలచే బాంపిరి

పోవుమెప్పుడు హిందూదేశమును పాలకులకీయునాటి మన యెవర గల్గునందాక మన కేదివలెనో ముందుకువారల మన దృష్టిగలవారి దృష్టిగలవారు. కావున నవ్యగతిలకును మనకు భూభక్తపాపము మేలకలదు. వ్యవసాయమునకునై నున్నప్పుడు మన దేశమును ముందుకు చేరు. నిజమే. అయినాని నభివృద్ధికిగల విద్యాబుధులును సమసాయములను సహాయం దుండిచో కనా!

నక్షము.

కేవల వ్యవసాయమునే జీవనాధారముగ నమ్ముచుండి యు కేవలా, అక్షిణిగ, న్యూజిలాండు, ఆమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు మొదలగు దేశములు మనకునై నెంత యున్నదో మనకు గలిగిలో మాకును. కావలెను? వారి కొకటియేను సంస్కరముల గన్న మనకునై నెంత సంస్కరములైన దోవలెనో బాధించునో నీటిపారుదల సదుపాయము వారిపాలకుల లభ్యమైనాడు. మనకో అభివృద్ధిగల పాలకులకు నెక్కువ. తిరిగిబట్టి నేను ముందుకు చేరుచును చేరులకే. అటుగానిచో మనకునై నెంత సంస్కరములైన దోవలెనో కొన్ని కొన్ని ప్రాంతములందు గన్న ముఖ్యముగ గుఱియున్నది. విశేషములను నొసంగగల ఉత్తమభూములగు ముఖ్యమంత్రులయందు నొకరుగ నొక్కొక్కప్పుడు వారలు గాకదే పోవుచును, నభివృద్ధి అభివృద్ధి ముగ నమ్ముచుండుటయు నందుచే నున్నది. అట్టికి మాకికి దేవుడేదో కర్మానుష్ఠానముల పాపములకు ముందుకును నెవరికేదో విషయము? ఇట్టి ముందుకు చేరుచున్న దేశములకును మనకును బ్రతినిధులగు నీటిపారుదల పనులగు (Irrigation works) జేయుట దోవలెనో ముఖ్య కర్మములలో నొకటి.

అనాగరకత.

మన దేశమునందలి రయతులు ప్రాచీనముగ విద్యాగంధము నొందుచు యనాగరకులై యున్నాడు. వీరి పరిశ్రమము నకు నన్న మెంతయో నక్షమో ప్రకృతికృపానము నంతయు నొకప్పుడుకలె చెప్పవలెను. భూమిని మతంత పాపములగు దేశములకు నవ్యగతిగలవారు లగు నభివృద్ధిలను యం ప్రాచీనముగ నుండును. వీరిచేయు పద్ధతుల కంటే మేలులేదను విచిత్రములగుచే గ్రామీణుల పద్ధతుల నంగీకరింప వలెకలె చెప్పవలెనో ముందుకు చేరుచున్నాడు. ముందుకులను ముందుకు చేరుచున్నాడు నంతటి తెలివిలేదుగాను దేశము చేరు.

మృత్తికి గారణములు.

ఇట్టి మనకులల మోక్షమును మొదలంటు గాల్చినై చి దేశము ముందుకులల సమసాయములగునా పద్ధతులకు ముందు వర్తమానమునై గారణము తెల్పవలె యిందుక విచారింపవలెను. మనకు దోవలెనో ముందుకు (1) విద్యా విహీనత (2) పాపాధికముగ విద్యానందును సేవ్యము నొక హిందూత్వ భావించుండుట (3) పాలకులకేదో శ్రద్ధపు చ్యుకనది.

ప్రాచీన రామమూర్తి నాయుడు

ఆంధ్రుల విజ్ఞాన

“ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకుడు”

I

అయ్యో, ఆంధ్రమాత యనుగుప్తుకు దగు కలియుగభీముడు, లోకమాన్య కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారు తమ నిరుపమాన వ్యాసము ప్రదర్శనముల నికమీద విరమించ తలంచి నట్లు పత్రికాముఖమున దెలియుచున్నది. నడియనుస్థులలో నున్న వీరింకను కొంతకాలము ప్రదర్శనముల జేసి భారతీయులను కొలకరి నాకళియును ప్రవేశపెట్టి సమగ్రముల తమ యంతటివారిని జేయుట వారిని. కాని ఆంధ్రులైన వీరు చెన్నపురిలో విశ్రాంతిపెరికినట్లు కేవల మన్యామును. నాయుడు గారు తమ ఆఖరు దిగ్విజయమున ప్రతి ఆంధ్రపత్రికామును దర్శించి ఆంధ్రసోదరుల యభినందనముల స్వీకరించి, వారి నాభివృద్ధిని తరువాత విశ్రాంతిపెరికినట్లు న్యాయము. గూడూరుపురవాసి.

II

అయ్యో, ప్రాచీన రామమూర్తిగారు చెన్నపురిలోనే తమ ప్రదర్శనములను ముగిసివేసి హాయి విశ్రాంతి దీసికొను నట్లు తెలియుచున్నది. మా బోటి యాంధ్రులెందరో ఆంధ్రులగు వీరి యగ్రము ప్రదర్శనముల నింతవఱకు జూచి యుండలేదు. బరంపురం, తెక్కెలి మున్నగు ప్రదేశముల నుండువారము చెన్నపురికిగల్గుట సులభపాత్యము కాదు. మతము నిరసేకలగు నాంధ్ర సోదరులు చెన్నపురికి వచ్చి చూడుటకలగోని వాస్త. కాన ప్రాచీన రామమూర్తిగారు ఆంధ్రదేశమునకు మా ప్రాంతములకు వచ్చి వారియగ్రములను జూపించి ఆనల వారు విశ్రాంతి దీసికొందురు గాక యని కోరుచున్నాము. బ్రహ్మపురవాసి.

III

అయ్యో, అభినవ భారత భీమసేనవీరుదాంకితులగు ప్రాచీన రామమూర్తిగారు రామమూర్తిగారు ఆంధ్రదేశమునకు జగ ద్విఖ్యాతిని గడించినారు. హిందూదేశము దింతటను ఆంధ్రుల పరాక్రమమును చాటి, మనజాతిను నాచుటలో ఉచిత స్థానమును నాయుడుగారింకరించుచున్నాడు. అట్టిసహోమ భావుడు చెన్నపురిలో తన ప్రదర్శనములు పూర్తియైన తరువాత విశ్రాంతి పుచ్చుకొను ననువాస్త ఆంధ్రదేశమునకు, మహా విహారము కలిగించినది. ఎవరు ఆంధ్రమాత కీర్తిని ఆనెతుపింపవలెనో ముందుకు చాటెనో ఆ పుత్రులన్నము తన కడపటి ప్రదర్శనములను ఆంధ్రదేశమునకు జూపి ఆంధ్రుల భగవదనులను పొంది విశ్రాంతిని బుచ్చుకొనుట న్యాయముగాని అవకాశము లేదు చెన్నపురిలోనే ఆపివేయుట అన్యాయము. కాబట్టి ఓ! ఆంధ్రపుత్రులమా నాయుడు మొదలు బరంపురమునకును, కడప మొదలు కర్నూలునకును మీరు కొన్ని మాసములు సంచరించవలెనో లేని లక్షలకొలది మీ సోదరుల కాభివృద్ధిగలవలె జేసినవారగుదురు. మీరు భవము విశేషము లభింపనిమాట నిజమే కాని మీరు మీ ఆంధ్ర సోదరుల ఆభివృద్ధిగలవలె బిడ్డయుటకయినను ఈ సంచారము నకు బూని మమ్ము కృతార్థులగున గేయుడు. దత్తమండలముల ఆంధ్రుడు.

కావలెను.

16 సం॥ ల వయసు గల విద్యావతి యగు నైశ్యలితంతు కన్యకు వివాహ మూలకు నైశ్య పరుడు కావలెను. శ్రితిగతుల తెలుపుచు యాక్రింది చిరునామాకు వ్రాసిన వివరములు తెలియగలవు. హిందూ సంఘసంస్కరణ సభ, ఏలూరు.

ఆత్మజ్ఞానా.

శరీరమును విశదీకరింపవలె ఆత్మజ్ఞానా. దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నపెళ్ళి చక్కనిగ్రంథము తెలుగు. 0-8-0. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము. పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు.

ప సిద్ధిజెందినకలము చెకధర

స్వేన్సరు కంపెనివారి

‘మర్క్-స్టయిలు’

ఫాంటెను జేనా

రు 2-8-0

మాత్రమే

రు 2-8-0

మాత్రమే

రు 2-8-0

మాత్రమే

ధరమాత్రమే స్వల్పముగాని ఉపయోగమున ఘనమయినది.

ప్రపంచములో ఫాంటెను జేనాలు జేయువారిలో గొప్పకంపెని వారివలన ఈకలము మా కొరకు ప్రత్యేకము తయారు చేయబడినది.

14 వస్త్ర బంగారు పాళి

జేగముగ వ్రాయదగి యున్నది. (555)

రు 2-8-0 మాత్రమే

స్వేన్సరు కంపెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

స్థిమరుల రాకపోకలు—రేవుచేసిన స్థిమరు

స్థిమరు	విజయం	ఎక్కడనుండి ఎక్కడకు వచ్చినది	ఎక్కడకు వెళ్ళినది	ఎప్పుడు
మాక్సిమిల్	గార్డన్	కోస్టు	లండను	—
కాబింబా	"	న్యూయార్క్	గంగాను	—
టిప్టా	బిస్మిక్	సింగపూర్	సింగపూర్	5-వ
కోయూక్	గార్డన్	లివర్ పూల్	కలకత్తా	5-వ

రావలసిన స్థిమరు

స్థిమరు	విజయం	ఎక్కడనుండి ఎక్కడకు వచ్చినది	ఎక్కడకు వెళ్ళినది	ఎప్పుడు
కేంబర్ వెల్	గార్డన్	లండను	కలకత్తా	6-వ

వాతావరణ స్థితి

1917 సం॥ జనవరి నెల 5-వ తేది

ప్రదేశములు.	జనవరి నెల 5-వ తేది	కడలిచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.	
		అత్యంత	అత్యంత	అత్యంత	అత్యంత
గోపాలపురము	80.108	77.5	56.8	...	41.98
వాల్తేరు	80.091	80.5	61.7	...	39.51
కాకినాడ	80.093	79.8	62.4	...	49.80
బందరు	80.078	81.2	61.5	...	66.14
గుంటూరు	...	85.6	63.0	...	51.67
నెల్లూరు	80.059	85.4	66.2	...	34.21
మద్రాసు	80.052	83.5	68.2	...	46.43
కడలూరు	80.043	83.9	67.5	...	50.06
నాగపట్టణము	80.039	85.0	73.3	...	36.55
కొలంబొ	29.970	90.7	69.0	...	85.60
తిరువనంతపురము	29.992	85.4	71.2	...	60.84
కొచ్చిక్	29.985	81.5	71.7	...	118.66
కల్లికోట	29.988	86.3	69.6	...	115.50
మంగళూరు	29.984	85.3	70.5	...	122.41
బొంబాయి	...	...	...	...	...
హైదరాబాదు	80.089	78.6	61.1	...	56.38
అనంతపురము	...	84.9	64.3	...	29.81
బరూచి	80.061	86.2	61.9	...	27.62
కర్నూలు	80.077	84.8	62.6	...	41.33
కడప	80.061	86.5	66.8	...	49.06
బెంగళూరు	80.035	78.4	59.6	...	53.05
కొడైకనాలు	22.803	59.8	43.9	...	51.70
ఉదకమండలము	23.028	58.5	44.4	...	48.44
కోయంబత్తూరు	80.066	83.3	54.6	...	27.62
వెల్లూరు	80.068	81.1	63.0	...	57.86
సేలము	80.065	84.9	56.3	...	45.51
తిరుచనాపల్లి	80.058	87.6	67.6	...	28.04
పుదుకోట	80.054	85.9	66.5	...	36.54
మధుర	80.048	80.4	70.1	...	26.33
తిరునల్వేలి	...	...	...	...	18.36

అంతటను వాయుభార మెక్కువమైనది. తూర్పుతీర ముందును రాజధానికి దక్షిణమునను వాయుగతి తీవ్రమైనది. బంగాళాఖాతమునకు వైపులిని తుపానుగాలి వీచుచున్నది. మధ్యమోష్ణమునందు మారులు. రాజధాని దక్షిణాంతము నందు పగటియష్ణము కొంచె మెక్కువమైనది. రాత్రియష్ణము మైనూరునందు దత్తచండలములందును కొంచె మధికమైనది. వాయువునందు తేమ యంతగా లేదు. కష్టాటకమునందు తప్ప ఇతర స్థానములందు మేఘము లంతగా లేవు.

ఆర్. ఎల్. జోన్న,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.

తుని వార్తలు.

(మా స్వకీయ విశేషముని యొద్దనుండి)
హైస్కూలు తృతీయ వర్గం.

తుని జనవరి 3.—మా హైస్కూలు వర్గతృతీయము గతనెల 30, 31 తేదీలందు యందుకొనకై ప్రత్యేకముగ నిర్దిష్టపడిన కాలలో జరిగినది. విజయనగర మహారాజువారి కళాశాలయందలి చారిత్రకోపాధ్యాయులగు ఎమ్. వేంకట రంగయ్య ఎమ్. ఎ. గారు అధ్యక్షులుగ విచ్చేసిరి. ప్రాతవిద్యార్థులును చాలనుండి వచ్చిరి. హైస్కూలు విద్యార్థులలో కొందరికి బహుశతు బాసంగిరి. అధ్యక్షులు ఆంధ్రభాషయందే ముచ్చటించి యిట్టి సంఘముల ప్రాశస్త్యమునుగూర్చి విపులముగ నొక్కి కక్కాణించిరి. 30 వ తేదీ రాత్రి సంఘము వారు “రసపుత్ర విజయనాటకమును” మిక్కిలి యద్భుతముగ ప్రదర్శించిరి. అందు దుర్గదాసపాత్రమును ధరించిన విజయవారు మానుమంతరావుగారిని కడు మెచ్చుకొనవలసి యున్నది. గాన మాధుర్యమునందు, రసభావణమునందు, భావనాశక్తియందును, వీరు ప్రభువునైన మలంకరింతుని యనుకొనవలయు లేదు. విద్యార్థిసంఘమువారి వత్సర మొక మార్పుజేసిరి. తుని ప్రాత లోకము నెకండరి స్కూలు విద్యార్థులుగూడ నీ సంఘములో సభ్యులుగ జేర నష్టమని తీర్మానించిరి. కాబట్టి ఆవిద్యార్థులు దయయుంచి తమ పేర్లను, తమకు తెలిసినవారి పేర్లను సంఘములో నమూదు చేయించుకొనుటకై రామానుజ పుస్తక భాండగార కార్యదర్శి పేర వ్రాసిన మొదల సంఘమువారింత యు కృతజ్ఞు లగుదురు. ఈ వర్గంతి సందర్భమున తమ సహ జాద్యాయము ప్రసాదించిన శ్రీమాణిసాహేబావారికి వందన శతంబు నీసంఘ మర్పించుచున్నది.

బాలికాపాఠశాల.

జనవరి 1 వ తేదీ మధ్యాహ్న మి పాఠశాల వర్గంతి శ్రీరాజావారి హైస్కూలు నందలి కాలలోనే జరిగినది. పురమందలి యుద్ధోగ్యులు, పాపాకాస్తు, విద్యార్థులు మొదలగువారితో కాల నిండి కిటకిటలాడుచుండెను. తునిసంస్థాన ప్రధానోద్ధ్యోగులగు తిరుమలరాజు నూరపరాజుగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. శ్రీవిద్యువు గురించి చాలనుండి యుపన్యసించిన పిదప బాలికలకు బహుశతులు పంచివెట్టబడెను. పిమ్మట నిందుకొనకై ప్రత్యేకముగ వ్రాయబడిన “అన మూమాదేవి” యను నాటకమును బాలికలు చక్కగ ప్రదర్శించిరి. “ఈ నాటకము బాలికలు ప్రవర్తించుటకు ఏర్పడిన దగుటచే ప్రదర్శన మొత్తయు నునోహగముగండెను. అనంతరము అధ్యక్షులు తమ యనూనవవాగ్ధాటితో శ్రీవిద్యువు గురించి ముచ్చటించి సత్యము, ఓర్పు, దయ, దానము మొదలగు విషయములను గురించి ఉపాధ్యాయులు ప్రత్యేక పాఠములు బాలికాపాఠశాలయందేయవలసియున్నదనియు, దేబాలి కృష్టి శ్రీలచేతులలో నిమిడియున్నదనియు, పెక్కుసంస్కృత స్లోకోవాచానములను నీతికథలను చెప్పి సభ్యుల నెంతయు రంజింపజేసి బాలికల కుశలార్థమున కలరి ఒకవరహా వారికి మిఠాయికొరకు దయచేయించిరి. అననూయాదేవి నాటకము వ్రాసిన కొండపల్లి జగన్నాధరావుగారికి చాల సభివందనములు చేయుచున్నాననియు, బాలికలు సేర్వుకొనవలసిన నీకులు గృహకృత్యవిషయములం దిమిచ్చి వ్రాసినందుకు చాల ప్రశంసనీయుముగ నుండుటయేగాక యిప్పుడిది బాలికాపాఠశాలలో చాల సుపయోగముగ నుండుననియు వారు చెప్పిరి. అంతట సభ ముగిసెను.

గానసభ.

ఈమధ్య శ్రీరాజా చింతలపాటి నూర్యనారాయణ రాజావారి హతేవీయందు గానసభ జరిగినది. బందరుకాపు రస్తులు, ఆంధ్రభాషలో మిక్కిలి ప్రఖ్యాతిపడెనట్టి వారును అగు రామమూర్తి గారు మృగము వాయిచిరి. వారి వాద్యమున కందరు చాలసంతోషమును బొందిరి.

కృష్ణాజిల్లా తమిళవర్ణయందలి వీరేశలింగ కవి సమాజపు 19 వ వార్షికోత్సవముగతనెల 31వ తేదీన శ్రీ.ఆర్.వి.కృష్ణారావు మందిరమునందు జరిగినది. రాయసం వేంకటాచార్యులు బి. ఏ గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. సభకు పాల్గొండెను, కోపల్లి, ఆకువీడు, చెరుమిల్లి, మున్నగు గ్రామములనుండి ప్రజలు వచ్చియుండిరి. చాల నుండి ప్రముఖులు సభ నలంకరించిరి. ఈశ్వర ప్రాథ్నతో కార్యక్రమము ప్రారంభమైనది. విద్యావనము; గ్రంథాలయపయోగములు, వారి పాలనము; పరపతి సంఘములు; శ్రీవిద్యువుగురించి యుపన్యాసములు జరిగినవి. సంజమాతర ధ్యానములతో సభ ముగిసినది. (కార్యదర్శి నిజేదిక శేపు ప్రకటితమగును.—సంపాదకుడు.)

న్యాయంగ్రహ

ప్రాతవిద్యార్థుల సాంవత్సరికోత్సవము

ఈ యుత్సవము మొన్నటిదినమున జరిగెను. ఈ సంస్థానమున ముప్పదియందలి వైగా జమిందారులు విద్యు నధ్యసించి తమతమరాజ్యముల మరల స్వీకరించిరి. వీరాపురము రాజుగారు, తెలఘోలు జమిందారుగారు, పన్నాకిమిడిరాజుగారు, కపిలేశ్వరము జమిందారుగారు, వేంకటగిరి రాజుగారు, కసింకోట జమిందారుగారు, కుమారనంగళము జమిందారుగారు మొదలగు ముఖ్యులు గలరు. న్యాయంగ్రహ సభ్యులమున విద్య నధ్యసించిన వారిందరను ప్రతి సంవత్సరమును చెన్నపురియందలి బోకచో సమావేశ మగు నట్టియేర్పాటు జేయు వలయునను, యద్యేతముతో తెలఘోలు జమిందారు గారి యుత్సవమును నాలుగు సంవత్సరముల క్రిందట నెలకొల్పిరి.

ఉత్సవము ఉదయముననే ప్రారంభమయ్యెను. ఉదయమున ఆటలు జరిగాను. పిమ్మట జమిందారులును, వైదరు జమిందారులును గలసిభోజనముజేసిరి. కొంతసేపు ముచ్చట సంభాషణము జరిగినపిమ్మట కార్యవిద్యారాజుక సభ జరిగెను. గౌ. లగు హెచ్. ఎఫ్, డబ్ల్యు. గిల్బర్టు, బి. సి. ఎస్. గారు సభాధిపత్యమును వహించిరి.

సాయంకాలము తొటవిందు జరిగెను. కురుసాము, కల్లికోటమైనను జమిందారు గారు ఆవిధుల నానరించిరి. మన గవర్నరుగారును, మెట్టందు ప్రభువీగానును సర్. పి. ఎస్. కవన్టామిఅయ్యగారు సర్ ఆలెగ్జాండరుకాన్స్టాబులగు, రామ న గ ర ము రా జు గారు మొదలగు యూ రో పి య ను, యూ రో పి య ను, హైం ద న నాయకులనేకులు విందునకు విచ్చేసిరి. తెల్పికు ఆటపందెములు జరిగినవి. ఉదయమున జరిగిన ఆటలందు, సాయంకాలమందలి యాటలందును విజయవైకవానికి బహుశతు రీయబడెను. ఆబహుశతుల బొందినవారు వారిని యుద్ధంధికిచ్చివేసిరి. పిమ్మట విందుజరిగెను. హోటల అధిప సభ్యులమునకు మిత్రములేను. వీరాపురము రాజుగారును, తెలఘోలు జమిందారుగారును, గవర్నరు మొదలుగారల ఆవిధుల కెరితేది కావలయుననియు వారి యొగ వేయములను గమనించుచు సందేహిద్దమబోయి సంభాషించిరి. సాయంకాలము గవర్నరుగారివాండుగూడ వాయింపబడెను. తొటవిందు సమావందముతో మహాస్పృహకముగ కొనసాగెను. రాత్రి పాటకచ్చేరి చేయబడిన పిమ్మట సంకలన శ్రీతి భోజనము జరిగెను. చక్రవర్తి గారి యాశీస్సును కోరుచు పానీయములు గ్రోలబడెను. ఉత్సాహజనకములగు యువ న్యాసము లానగబడెను. విల్లిబర్క్లి గారు జమిందారులును మైనరులును గలసియుండగా నాక ఛాయాపటమును వేసిరి.

గుంటూరుజిల్లా దుర్గిరాలసోద్రు తృతీయ వర్గమునందలి జ్ఞానదాయిని భాండగారపు ద్వితీయవాది కోత్సవము జనవరి 1 తేదీన జరిగినది. కొండమున శ్రీరాములుగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. స్వరాజ్య సమితులు, రాజకర్త, కర్మ, తేమగు భాష, గ్రంథాలయాభివృద్ధి వైకులను గురించి యుపన్యాసములు జరిగిన వెనుక సభ ముగిసినది.

సంవత్సరాది సంచిక.

(—(0)—)

సంచికయందు ముద్రితములగు న్యాసము లెప్పటికి పంపవలసి యుండునని చాలనుంది మాపేర వ్రాయుచున్నారు. వారందరికిని విడివిడిగ జవాబులు వ్రాయుటకు వీలుండదు గావున జనవరి నెలాఖరునకు గాని, అధిక పీటవర మొదటి వారము లోపున గాని, వారి వారి న్యాసములను పంపించిన యెడల ముద్రణ వ్యాపారమునకు లేఖకులు చాల ఖోడ్పడి, మా యద్యమమునకు సాహాయ్యము చేసినవారిగురుని ఇంచు మూలముగ విన్నవించు చున్నాను.

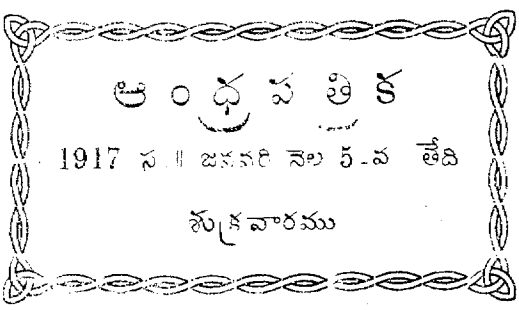
పుత్రికాధిపతి.

ఆంధ్ర పత్రిక నిధి

డిసెంబరు నెల 23 వ తేదీ ప్రకటనము	6528-8-1
కడప జిల్లాలోని ముప్పాళ్ళి వార్డులకు ఈ నిధిని ప్రకటించినది.	800-0-0
మొత్తము	6528-8-1

ఈ నిధిని సమర్థించువారికి.

మహాదేవరెడ్డి గారు	2
వాణిశ్రీ గారు	8
ప్రభువారి గారు	4
సింగంపాటి గారు	5
పాటిపాటి గారు	6
విజయలక్ష్మి గారు	7
జయలక్ష్మి గారు	8
సమర్థించువారి మొత్తము	9.10

హిందూ దేశమునందే పాపము.

భారతఖండమునందు దేశభిమానులు దేశక్షేమమునకై జాతిభేదమును మతభేదమును మరచి జాతీయైక్యమునకును స్వరాజ్య ధర్మస్థాపనమునకును పాటుపడుటయును అధికారవర్గాభిమానులు ప్రజాక్షేమమునకు స్వరాజ్యధర్మస్థాపనము ప్రతికూలమని ఆటంకములను గలిగించుటయును సహజము. హైందవ విద్యావంతులు స్వాధికారవ్యాపనమునకై రాజ్యాంగ సంస్కరణములను కోరుచున్నారు గాని ప్రజాక్షేమమునకై కోరుటలేదనియు జనసామాన్యమున కీ సంస్కరణము లనుపయోగము లనియును దేశోపద్రవమునకు కారణము అనియును అధికారవర్గాభిమానులు వాదించుచున్నారు. అవాదములను పురస్కరించుకొనియే కొంతకాలము ప్రతిము బొంబము రాష్ట్రమునకు గవర్నరుగ రుద్రుడైన సింధురాజ్య ప్రభువు వైంటింగ్టన్ సెంటిన్ వ్యక్తిత్వమును హిందూ దేశమునందే పాపముగాను భావించి నొక దీర్ఘకాల వ్యాసమును ప్రకటించి. వైంటింగ్టన్ సెంటిన్ వ్యక్తిత్వ ఫోంట్లో సంతకమును ప్రభుత్వమును నెరిగిన వాకుల కిచ్చాడనియును హైందవజాతీయుల కనుకగానును ముద్రపరి గ్రహించి యుండును. వాస్తవాధ్యసభియగు హైందవప్రతినిధులు నాజక్రమిడికి సమర్థించి సంస్కరణప్రతిము సింధురాజ్యమునకు వ్యాసమును ప్రాముఖ్య కవకాశము నొసగినది. అసింధురాజ్య ప్రతిము నాధారముచేసి కొని సింధురాజ్యము ప్రభువు హైందవ విద్యావంతుల మీదను వారి యాకాంక్షలమీదను నొకదారుని ప్రతిము ప్రతిము ప్రయోగించెను. భారతజాతీయ విద్యావంతులను స్వరాజ్యస్థాపనమునకును రాజ్యాంగమునకును ధ్యాయముగలవలయునని సింధురాజ్యము ప్రభువు తెలిపెను. ఆధ్యాయస్వదేశీయుల

పరిపాలనమువలన లభ్యముగాగలను గాని యితర దేశీయుల పరిపాలనమువలన లభ్యము గాను. హిందూ దేశ చరిత్రమే దీనికి నిదర్శనము. స్వదేశీయుల సాహచర్యమువలననే ఆక్బరుచక్రవర్తికి రాజ్యాంగవ్యవహారములందు స్థాయిబలము గలిగినది. బొరంగజేబు వారిసాహచర్యమును నిరసించి వాస్తవాజ్యవినాశనమునకు గారకుడయ్యెను. భారత ఖండమునకు తరణోపాయము బ్రిటీషు పరిపాలనమువలననే గలుగ నున్నదని సింధురాజ్యము ప్రభువు తెలిపిన యభిప్రాయము విపరీతముగ నుండగలదు. బ్రిటీషుపరిపాలన మొత్తమునకు రాగరిగిత మొ ఎంతవరకు ధర్మానురక్త మొ కాలము నిర్ణయించగలను. బ్రిటీషుపరిపాలనమువలన భారతీయుల కుపకృతి గలుగుట నిజమైనను స్వరాజ్యస్థాపనమువలన ప్రజావర్గాభివృద్ధికి భంగముగలుగుననుట విశ్వసనీయము గాను. యుద్ధమువలన హైందవల భావప్రపంచమునందు మార్పు గలుగుట సహజమైనను ఆమార్పులు మెల్లగ జరుగవలసియున్నది. యుద్ధమునకు సన్నిహితఫలము స్వరాజ్యస్థాపన నాందోళన మని సింధురాజ్యము ప్రభువంగీకరించినను ఆయాందోళనము కేవలము విద్యావంతులకును వారిసహజములకును మాత్రము సంబంధమును గలిగియున్నది. ఆందోళనకర్తలు మితవాదులు అతివాదులు హంతకులు అని మూడుతరగతులవారు గలరట. మితవాదు అతివాదులుగ మారుట రాజ్యాంగాందోళనమునందు సహజమనియును ప్రజలు బలముగలవారిపక్షము నవలంబించుదురనియును పాలకవర్గము దృఢసంకల్పమును ప్రకటింపనిపక్షమున ప్రజాభిమాన మతివాదులకు సంక్రమించుననియును ఈమార్పు దేశోపద్రవమునకు గారణ మగుననియును సింధురాజ్యము ప్రభువు అభిప్రాయపడుచున్నాడు. కాని ఈ యభిప్రాయ మనుభవమునకు విరుద్ధముగ నున్నది. భారతీయులు విద్యారహితులైనను మంద మతులు కారు. వారలకు మంచిచెడులను గనుగొనెడి సామర్థ్యము గలదు. ఈకారణమువలననే ఏమూల చూచినను ఇప్పుడు స్వరాజ్యధర్మ ప్రతిధ్వనిలుటకు గారణమైనది.

మింటో మోక్షప్రభువుల సంస్కరణముల వలనను నధికారవర్గ బలము తగ్గలేదనియు ప్రజాప్రతినిధుల బలము వ్యాపించలేదనియును ప్రజలభిప్రాయపడుచుండగ సంస్కరణము వలన సంతృప్తి గలిగినదనియును రాజ్యాంగ విశ్వాసమున కవకాశము గలిగినదనియును రాజ్యవ్యవహారములందు భాగభేదమును గల్పించుకొనుటకు సాధన మేర్పడినదనియును సింధురాజ్యము ప్రభువు వ్రాయుచున్నాడు. ప్రజాప్రతినిధులు కోరునది న్యవహార నియమాధికారముగాని అధికారవర్గపు దయగాను. నాయకులకును ప్రజలకును మీ చిత్తము మా భాగ్యము అసి పాలకవర్గమును ప్రాధేయపడి వేడగలభావము బోవుచున్నది. భారతీయులు వారి ప్రతినిధులు స్వపరిపాలనము వారి జననస్వత్వముని కోరుచున్నారుగాని వరప్రసాదలబ్ధ మని తెలుసుట లేదు. సంస్కరణ పత్రమునందలి నియమము లంగీకృతములైన హిందూ దేశపరిపాలనము స్వల్పతమ జవాఫీన మగునట. ఇప్పుడు దేశమునందు గల పరిపాలనము స్వల్పసంఖ్యాకుల యధీన

మునందున్నదో విశేషసంఖ్యాకుల యధీనమునందున్నదో సింధురాజ్యము ప్రభువుగాను తెలుపవలసి యుండును. అక్షకును ఇరువది లక్షలకును గల భేదము సింధురాజ్యము ప్రభువునకు తెలియకుండునా? దేశమునందు విద్యును నేర్చినవారు 20 కోట్లు గలరు. ఉన్నతవిద్యును నేర్చినవారు 20 లక్షలు గలరు. వారి సంఖ్య లక్ష పరిమితిగల యధికారవర్గపు సంఖ్య కంటెరు తగ్గదు గదా! మీదు షిక్కిలి వారు భారతీయులు భారతీయుల యోగక్షేమమును గోరువాడు. హిందూ దేశ రాజ్యాంగ విధానమునందు మార్పు లవసరమని వ్యాసాంతయునందు సింధురాజ్యము ప్రభువు గారు తెలిపిరి. కాని ఆ మార్పులు స్వపరిపాలన రూపమును దాల్చుజనరట. ఈ భావమును సరళ మార్గమున ప్రజలకును నాయకులకును తెలిపిన దేశోపద్రవము నిలిచిపోవు నట. సర్వ సహారమును చేయుచున్న మహాసంగ్రామ ఫలమును జూచుచున్న సింధురాజ్యము ప్రభువు యొక్క భావప్రపంచమునందు మార్పులు గలుగకుండుట చిత్తముగనుండును. సింధురాజ్యము ప్రభువు యొక్క సిద్ధాంతములకు జాతీయ మహాసభయందును మహమ్మదీయ మహాసభయందును నేకగ్రీవముగ నామోదితమైన స్వరాజ్యతీర్మానము సరిమైన ప్రత్యుత్తరము. భారతవర్షమునందు దరుదినమునను నతివేగముగ వ్యాపించుచున్న జాతీయ ప్రభావమును గమనించక తనపరిపాలనకాలమునందున్న స్థితినే నమ్మి ఊగులాడెడి రాజ్యతంత్రజ్ఞుని యభిప్రాయములను మార్పులు దుస్తరము గదా? లక్ష్యణపురమునందు గూడిన మహాసభలను బోలిన మహాసభల ననేకములను జూచినను అధికారవర్గాభిమానుల మతము మారు నని నమ్ముటకు వీలు లేదు. బ్రిటీషుప్రజావర్గమునకు హైందవరాజ్యతంత్ర్యముపట్ల సానుభూతి గలిగించిన మన సంకల్పములు సఫలము లగుటకు మార్గ మేర్పడును గాని పాలకవర్గముపై నాధారపడిన ప్రయోజనము గలుగదని సింధురాజ్యము ప్రభువు యొక్క వ్యాసము స్పష్టము చేయుచున్నది.

నీలిమందు కంట.

యుద్ధమువలన నూనెగింజల వ్యాపారమునకు విదేశీయ రంగుల వ్యాపారమునకు కష్టము గలిగినను నీలిమందునకు ప్రాణమునచ్చునది. జర్మనులు రసాయనిక మార్గమున నీలిమందును సింధురాజ్యకుషక్రమించిన తరువాతను మహాదేశమునందు నీలిమందు వ్యాపారము పరిశ్రమయును పీడించినవి. ఈపరిశ్రమ యవసానవశయం దున్న సమయమున యుద్ధము సంప్రాప్తమైనది. నీలిరంగు దిగుచుతి పూజ్యమైనది. విదేశీయులకును నీలిరంగు అవసరమైనది. భారతఖండమునందు తిరిగి నీలిమందు పరిశ్రమ విజృంభించినది. 1916 వ సంవత్సరమునందు 3,53,100 యకిరములందు 55,100 అండ్రసులు నీలిమందు తీర్చునై నది. 1917 సంవత్సరమునందు 7,56,400 యకిరములందు 95,500 అండ్రసుల నీలిమందు తీర్చునై మరుని అంచనావేయబడినది. చెన్నపురి రాజధానియందు 4,49,900 యకిరములందీయేడు నీలిమందు వేయబడినది. గుంటూరు కృష్ణ కర్నూలు కడప నెల్లూరు దక్షిణాపిర్రాట్టు చెంగల్పట్టు జిల్లాలయందు 59,100 అండ్రసుల నీలిమందు పండునని మదిపువేయబడినది. గుంటూరు మండలమునందు దత్తివృద్ధివలన పంటకు

నల్లము గలిగింది. 1907-వ సంవత్సరమునందు 400,000 యకరములు 1917 నందు 8,00,000 యకరములందును నీలి సైదువేయబడినది. హిందూ దేశమునందు 1911 నందు 19,155, 1914 నందు 17,142 అండ్లములు 1915 నందు 41,942 అండ్లములు నీలియందు పరదేశములకు ఎగుమతి చేయబడినది. ఆ మొత్తములను చెన్నపురి పుల్ల నుండి 26,171 అండ్లములు ఎగుమతిచేయబడినది. 1915-16వ సంవత్సరముల దాయాచారములందు మునుపటివలె నీలియందు భరిలుక్రిందను చెల్లుబడినవి.

	1915-16	1916-17
హిందూ భూమి	824	487
హిందూ భూమి	792	429
హిందూ భూమి	778	348
హిందూ భూమి	974	471
హిందూ భూమి	1,241	402
హిందూ భూమి	2,440	356
హిందూ భూమి	3,662	412
హిందూ భూమి	4,098	462
హిందూ భూమి	3,399	490
హిందూ భూమి	8,410	506
హిందూ భూమి	9,638	561
హిందూ భూమి	5,815	505

కలకత్తాయాగు శిశోంబరు నెలయందు నీలి నుందు అండ్లము 1-కి రూ 1012 చొప్పున విక్రయమైనది నూయ నీలిమారు 1912 నందు 28,302 అండ్లములు 1915 నందు 6542 అండ్లములు అసలునీలిమారు 1912నందు 7,078 అండ్లములు 1916 నందు 8,245 అండ్లములు బ్రిటిషుద్వీపములందు దిగుమతిమైనది. యుద్ధము నలన నీలిమందు న్యాపారము ముచ్చితికి వచ్చినది. కాని సుధి కుదిరిన నీలిమారు న్యాపారము మును కాపాడి వర్తకమును కొంతకాలమురకై నను రక్షించుటకై చాలకులు ప్రయత్నము చేయుట యుచితము.

—(౦)—

విద్యావస్తుప్రదర్శనము.

వైగాపేటనున్న విద్యాశిక్షణశాలలో గతముగల్గిన వారమున దొక విద్యావస్తుప్రదర్శన మాంభింపబడినది. దాని యందు విద్యాశిక్షణమున కనసరమైన సాధనము లనేకములు ప్రదర్శింపబడినవి. బాలబాలికలకు విద్యను కష్టరూపమున కల్పించు సులభముగ గ్రాహ్యమగుననియు వారికి విద్యనుం దభిరుచి గలుగుననియుం ఇపుడు సామాన్యముగ నంగీకరింప బడుచున్నది. బాలబాలికలకు కష్టరూపమున విద్యను నేర్పుట కలనన నాటచువుకలిసి విద్యనుందభిరుచిగలుగును. కర్మోద్రియములకు వికాసము గలుగును. కిందగ్రాన్థుల పద్ధతి ఈ మాధ్యమనే ఆహ్వానించుచున్నది. కాని ప్రభుసాతశాలలందు గాని శిక్షణాపాఠశాలలందుగాని విద్యాశిక్షణమునకు సాధనము లైన వస్తువులు ప్రదర్శింపబడుటలేదు. ఈ లోపమును పోగొట్టుటకు వైగాపేటయందు ప్రదర్శింపబడిన విద్యావస్తుప్రదర్శనము తోడ్పడగలదు. శ్రీ వెంట్టంతుప్రభువుగారు విద్యావస్తుప్రదర్శనమును తెచ్చిరి. ఆ సందర్భమునకు ఈ ప్రదర్శనము విద్యాశిక్షణాధానమునకు దనలంబితమైన నూతన విధానము తీవ్రదృక్పథమునకు ప్రదర్శింపబడిన వని గవర్నరుగారు తెలిపియుండిరి. ఇట్టి ప్రదర్శనములు ప్రతిభంవలమున కొకటి యైన నుండినగాని దేశమునకు లాభము గలుగనేరదు. పల్లెటూర్లయందు గల ప్రభు సాతశాలాపాఠశాలములకు వైగాపేటకు వచ్చి ప్రదర్శనమును జూచుటకు పిలువలగును. సామాన్యముగ ప్రభుసాతశాలలందు విద్యాశిక్షణమున కనసరమైన వస్తువులయందు సులభసాధ్యమగునటులు చేయుటయును చాలకులకు భర్తము. వైగాపేటయందు దారంభమైన విద్యావస్తుప్రదర్శనము ఇట్టి ప్రదర్శనములందు మన రాజధాని యందు మొదటి ప్రదర్శనమై యున్నది. క్రమక్రమముగ నీ ప్రదర్శనము వికసించిన విద్యావ్యాప్తమునకు దోడ్పడగలదు.

రామూటిను యతీశ్వరుడు.

మనుజుల భాగ్యభాగ్యములు దురదగమములు. సామాన్యులు మహాత్ములగుదురు. వీరు సుపములగుదురు. సంపన్నులు కర్మియులగుదురు. గాయితరు తంత్రీవాద్యమును రామూటినుచురణము తెలుపువాడగుదురు. రామూటిను వైదిక యాజునిదొక కాపువాని కుటుంబమునందు జన్మించెను. 1900 సంవత్సరమునందు తత్త్వజ్ఞుడైన ధీమోహముతో మిత్రత్వమును సంపాదించెను. వారి రూపశీలములు వస్త్రధారణము పెట్టోగ్రామమునందు వారికి ప్రఖ్యాతిగడించినది. సామాన్యులు ప్రభువులు రాజకుటుంబము రామూటిను భూభూమియందే. రుక్మావర్ణవర్ణిని 1904 వ సంవత్సరమున దొకపుత్రుడు గలిగెను. పుత్రుడు రామూటిను ప్రసాదమునకు గలిగినాడు. నయ్యక మామెకు గలిగెను. రామూటిను కలము చుంచికా నందున 1905వ సంవత్సరమునందు పెట్టోగ్రామమునందు బలాత్కారముగ పంపబడినది. చక్రవర్తిని 1913వ జులైమాసమునందు తీర్చి గుడి పెట్టోగ్రామమునకు ముప్పది కుమార్తెలను పంపించెను. ఆయాశిల్ప మునకున్న వస్తువులను పోషించు రాజుగ్రామములకు ముఖ్యమును గనుపుటకు వీలుగలిగెను. యుద్ధ మాంభింపైన తరువాతను రామూటినుమారు మేళుమును తెలియుట లేదు. ఆయన జన్మమహాభూమియందు వసింప గలదు. నాలుగు దినములకు పూర్వము కొందరు రామూటినుని గుహాతోకాల్చి చంపి నీవాగతీయను కళిబిరుసును పారవేసిరిని తెలియుచున్నది. రుక్మావర్ణమునకు వానిచరణములకు శాంతి గలిగినదని రుక్మావర్ణులు సంకల్పించుచున్నారు. భావన గల ప్రయోజనముగ గ్రహించిన రామూటినుకు దుర్మణ్యము సంభవించుటయందు వింత మేమును లేదు.

స్వరాజ్య సమితి.

ఇతర మహాసభలవలె స్వరాజ్యసమితియును లక్ష్యుల పురమునందు గూడినది. ఆనిబెజుటుగా గాధిపత్యమును వహించిరి. స్వరాజ్య సమితి పెట్టెంబరు మాసమునకు దారంభమైనది 5000 సభ్యులు చేరిరి. అందు 1000 సభ్యులు చెన్నపురియందుగలరు. మిగిలిన 4000 విద్యార్థులు సహాయకులుగ గలరు. చెన్నపురియందు స్థాపించిన స్వరాజ్యసమితి దుకాణములకు కొంతలాభమును సంపాదకులకు గలిగినది. ప్రచురణ కాళి 1,50,000 ప్రచురణములను పంచివెట్టినది. నాలుగు మాసములలో స్వరాజ్యసమితి ఇంత ఆంధ్రోద్యమమును గలిగించినది. జాతీయ మహాసభ ముప్పదేండ్లయందు జేయగలిగినవని స్వరాజ్యసమితి నాలుగుమాసములలో జేయగలిగినది. వ్యక్తిత్వము కావ్యపీఠ సంకల్పసిద్ధికి సాధనములు. ఆంధ్ర మహాసభ స్థాపితమై నాలుగేండ్లు గలిగించినవి. అయితర ఏమనకుచున్నది. కాని ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తమునకై మనము తీరిక ప్రయత్నములను చేయుటలేదు. ఆంధ్రోద్యమమును సఫలమును చేయుటకై ఆంధ్రనేతాధిపతులును స్వరాజ్యసమితి వారివలె నిరంతరము శ్రమపడి వ్యయప్రయాసముల కొచ్చి పాటుపడవలసి యుండును. నెల్లూరునందు సభగూడెడి తరుణ మాసము ముగుచున్నది. ఇప్పుడైనను ఆంధ్రోద్యమ వ్యాప్తమై పని బూనుట భర్తము.

సానిక వార్తలు

—(౦)—

భగవత్కథా ప్రసంగసభ:— బ్రహ్మశ్రీ డి. పంచావళీ శాస్త్రియారు గారికి కిరీమున స్థిమితముగా లేకుండుటకులకు ఈ నెల 6, 7-వ తేదీలకు జరుగవలయు శ్రీ గాయాన కాలక్షేపము లాదినములలో జరుగనేరవు. ఎప్పుడు జరుగువదియు ముమ్మందు తెలుపబడును.

సంస్కృతీ సభము:— ఈసంఘమువారి కిరీసాంక త్సరితోత్సవము ఈనెల 7 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు ప్రాగ్నీపు యూనియను మూలనందలి (బ్యాంక్) జీరుచునకు అజ్ఞానరై ముదలిగారి హాలులో జరుపబడును. న్యాయమూర్తి పి. వి. కుమారస్వామి శాస్త్రియారు గారు సభాధిపత్యమును వహించెదరు.

ప్రాసనరు కోడి రామమూర్తి నాయుడు గారికి బహుమాయము:— చెన్నపురియందలి నాయుడు జాతివారు ప్రాసనరు కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారికి ఈనెల 7-వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు పచ్చయ్యపావి భవనము న్యాయశాస్త్రమును, కంఠాభరణమును బహుమతి చేసెదరు. ఆనగొంది రాజాసాహెబు శ్రీమత్ శ్రీరంగ దేవరాయలువారు సభాధిపత్యమును వహించెదరు.

బ్రాహ్మణేతిరుల ప్రకటనము:— బ్రాహ్మణేతిరుల ప్రకటన వార్తము మరయొక ప్రాధికారమును ముగింపబడినదియు, "కడియ ఇండియా కుల సంఘము" వారి కార్యదర్శి రావుబహద్దరు పి.త్యాగ నాయుడే బ్రాహ్మణేతిరులం కముతో నా పత్రికను గాజధానియందలి బ్రాహ్మణేతిరులం కులము జూచుటకు నాని ప్రకటించెదము. బ్రాహ్మణేతిరులం కులమునకు దనియు, ఈ యుద్ధమును కేరళలో బ్రాహ్మణేతిరులం కులమునకు త్యాగనాయుడేయారుగాని నాని లేక హైకోర్టు వేలు డి. యతిరాజులునునది గూరు గాంతోగాని యుద్ధ ప్రత్యక్షదర్శము ననువదలచునది నందు మూచింపబడిన దనియు తెలియుచున్నది.

కే. రామమూర్తిరావు, సుబ్బపల్లి, కేవల జిల్లా:— వీరు చాల ప్రాధికారములను విజయించుచు నున్నారు. వీరు చాల శాశ్వతస్థానములను విజయించుచు నున్నారు. ఈ కలము విజయించు ప్రయత్నము చేసి చందున ఇదివరకు మునుపు 1500 కిరి సభాసభ్యులు చెడ్డగా పోసంగిరి కృష్ణులకుల కిమిత్తులు పోషించుచు 2000 మా కార్యాలయమునకు కలెయియున్నారు. ఆ కలము విజయకై ప్రతీకయందు ప్రకటించబడినది. బనగానపల్లిలో నల్లమరవారి కొండుకుటగాను మరల వీరు మా కలలు చేసి మా రావులకు పంపిరి. వీరిని పోము మా. మా కలలపట్టిగాను బహువరు గాడి పంపియున్నారు.

ప్రాసనరు రామమూర్తి నాయుడుగారు

వీడ్కోలుపు విందు. ప్రాసనరుగారు చెన్నపురిలో తమ ప్రదర్శనములను వికసించి విచ్చేయునందు మానస్సు చుగుచుండుటచే వారి కుచితకారవత్తై భవములతో విందొసరించుటకు అమాల్వగురు కాన్స-నొసంగుటకును కొందరు సూచించిరి. ఈవిషయము గూర్చి ఆలోచించుటకు ఈనెల 8-వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంకాలము 5-30 గంటలకు ఎన్.జే.సేతు మైదానమునందు ప్రాసనరుగారి సర్కుసు దేరాలలో సభ జరుగునుగాన సానుభూతిగలవారందరు నాసభకు విచ్చేయప్రాధికృతులను నాహ్వనపత్రము ప్రకటనాథము మాకార్యాలయమున కింపబడినది. వీరియందు. పి. సి. పార్థసారథి నాయుడు, పి. రత్న, నిమ్మిందు, చెందూలూలు, ఎన్. దేవీ, హెచ్. సి. ఆంధ్రస్వరూ, వి. రామమూర్తి శ్రీ. పి. ఎల్. డి. కె. వి. కార్యురావు, వి. పి. వి. ఎల్. సి. పి. నమశ్చివాయ మొదలగురు, డి. సి. వి. దేవన, ఎల్. వెంకటరంగరావు (మునగాల రాగా) గాన్స సంకములు గలవు. చెన్నపురి యందలి ఆంధ్రసోదర సోదరీ కుటుంబము నీయుద్ధమునకు సహకారులై ఈయాంధ్ర పుర్రోత్సము నుచిరకిరీని గావించుట గాక యని కోరెదము.

గంధస్వీకారము

1917-వ సం||కు గాతాకంపెనీవారి డి.పా.కి ఇది చక్కగ చిక్కపైజులో జేయిలో నిమగ్నముగ కూర్చుండిరి. పుటకు నాలుగు తేయలు గలవు. గాతాకంపెనీ వారి కార్యాలయము చెన్నపురి రామమూర్తివారుగ వున్నది. వీరి తెలిపాడు సం||కు 746. టపాపెట్టె సం||కు 519. 1917 వ సం||కు గాతాకంపెనీవారి సం||కు. వీరు చెంజుకముల కాలవయలను చేరిరి. వీరు ఆరటావునైజు. చెంజుక సావులూవునైజు 12 కాలము 12 కాగితములు కలవు. తెల్ల కాగితములమీద పెద్దపెట్టె ఆరటెల్తోను ఆక్షరములతోను ఆంధ్రమాధ్యమను కూర్చుండిరి. వీరి సంతోష పూర్వముగ నందుకొంటిమి.

కైస్తవ సాయుధ సభ మున ముగిసె:— ఇవరని నెల సంచిక నేడు మా కార్యాలయమునకు చేరినది. ఇది 8-వ సంపుటయందలి 10-వ సంచిక. ఇది మాసపత్రిక. ఆ ర వ ము న - తెలుగు న - ఆంధ్రాంధ్రము - ఆంధ్రద్రావిడముల - నిమ్మ 4 మాసముల ప్రతి నెలను ప్రకటింపబడుచున్నది. మాకు చేరిన సంచికయందు ఆంధ్రాంధ్రవ్యాసములు మూత్రమేగలవు. చందాసాయనకు కేరళాంధ్ర సంచికకు 0-6-0. ద్రవిడసంచికకు 0-8-0య. ఆంధ్రద్రావిడ సంచికకు 1-0-0 ఆంధ్రాంధ్రసంచికకు 0-12-0య. టపాలముల ప్రతిదానికి 0-3-0 లు ప్రత్యేకముగ నియోజును. చాలు నకు 0-3-0 నియ్యవారు గౌరవసభ్యులు. నాలుగినాల కూలిని ప్రత్యేకముగ నియోజుచులేదు. వలయువారు కె. హెచ్. లాసనగారు. బజిరెసు మేనేజరు, పసుపురై ఆని ప్రాయవలెను. ఇది క్రైస్తవ మతప్రచారకుల ప్రతీకయని కిరీ కవలననే తెలియగును.

విరోధా మహా సంగ్రామము

గ్రీసురాజుగారికి వగ దెగకుండుట.

00000000000000000000

రష్యా జర్మను సేనలకు ఘోరసంగ్రామము జరుగ నుండుట.

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లాండు

కాయధాన్యముల యుపయోగము.

లండను, జనవరి 5:—పందెపు పత్తులు మున్నగువానికి కాయధాన్యముల వేనుసూచకని ఒక యుద్ధరపు త్వరలో నిర్దిష్టపరచ వచ్చును. దీనివలన పందెపు పత్తులను వెంచరు కట్టుకును.

వస్తువులుగా నొనర్చబడని రాగి.

లండను, జనవరి 5:—మందుసామగ్రిల సంత్రాగారు ఇదివరకు వస్తువులుగా నొనర్చబడని రాగిని, షెల్లులుమున్నగు వానితోఁ జూప బహుభక్తకు గొనుచున్నారు.

జర్మనులై దీలు.

లండను, జనవరి 5:—వ్యవసాయశాస్త్రనిపుణులగు జర్మనులై దీలను త్వరలో ఆంగ్లవ్యవసాయదారుల కొనుగడుదని ప్రాధికారము ఒకరైతుకు తెలిపా ద్వరిచ్చిరి.

బ్రిటిషు జర్మను ప్రభుత్వముల సమాధానము.

లండను, జనవరి 4:—ఈ రెండు దేశములవారు నిదన గ్రహ షెల్లుగా పట్టుకొనిన ట్రైనికేతులలో 45 ఏండ్లకుపై చాటిక నయసుగులవారి నందరిని ఒండ్లముల దేశములకు పంపి వేయుటకును, సరి 20యంకిని మాత్రమే యుంచుకొనుటకును సమాధానము నేటికి కుదిరినది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కంతటికిని గూడ నీ సమాధానము వర్తింతును. సేనలోను శాశ్వతశక్తిలోను వెనుకపడినది ఇప్పుడు ఓం చెనుపుచుకొనుచు పట్టుబడినవారిని గూడ వదలుటకు జర్మను లంగీకరించిరి.

ఇంగ్లాండు బాంకి.

లండను, జనవరి 5:—బాంకివారు బ్రెజిల్ షెల్లుల నియ్యట నిలిపివేసిరి.

నిరుపయోగులగు ట్రైనికోద్యోగులకు

రజతచిహ్నము.

లండను జనవరి 4:—4-8-14వ తేదీనుండియు రణరంగ మున పోరాడలేదు గాయములు తగులుటవలనన వ్యాధుల వలనను ఇక నెచ్చటికిని యుద్ధముచేయుటకు పనికిరాదని నిర్ధారణ చేయబడినట్టియు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందలి ట్రైనికోద్యోగుల కందరికిని రజతచిహ్నముల నొసంగుటకు ప్రజ్ఞాపత్రకర్తగా రంగీకరించిరి.

హిందూదేశపు దావాలు

లండను, జనవరి 5:—హిందూదేశపు దావాల సందర్భమున అప్పలుదారులు అప్పీలు సక్రమముగా దాఖలుచేయుటకును, అప్పీలుకాలమును కొంత నిర్ణయించుటకును, అప్పీలు రికార్డు త్వరలో ఇంగ్లాండుకు పంపించుటకును హైకోర్టువారి కధికార విమరులైనది ఒక విశేషమును వ్రాసిన వ్యాసమును కొనియాడుచు "టైమ్సు" పత్రిక వ్రాసినది.

లేలాండులైనరు ధ్వంస మగుట.

లండను, జనవరి 5:—"నెస్టోరియన్" అను లేలాండు ప్రజల ప్రేమను దట్టచును పొగచుచు కుపాసునందు ధ్వంసమైనదియు, దానిలోనివా గంధలును కాపాడబడి ననియు తెలియుచున్నది.

ఇండియా మంత్రిసభ.

లండను, జనవరి 5:—జనరలు సర్ బాల్ఫూర్ ఎగ్లెను జి. సి. బి; డి. ఎస్. జి. గారి ప్ధానమున జనరలు సర్ ఎడ్మండు హాలో జి. సి. బి; జి. సి. ఎస్. ఐ. గారు నియమింపబడిరి.

ఫ్రాన్సు

ఆంగ్లరంగము.

లండను, జనవరి 2:—యుద్ధరంగమునుండి రైటు విశేషము ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. కుంభవృత్తిగ వ్యవహరి యుచున్నను, ప్రస్తుతము ఆంగ్లరంగమున కందఃముల స్థితి సంవత్సరముక్రిందట మన్ని కందకముల స్థితికంటె అతి ప్రశస్తముగ నున్నది. కొన్ని కొన్ని స్థలములందు మన కందకములు బాగుగా నుండగా జ్యోతుల కందకభాగములు వదలగలిగి వదలిపోయిబడి యుండెను. ఆంగ్లరంగమునందు గత సంవత్సరాంత భాగమున 1915 వ సంవత్సరమునందున్న సేనాముఖమునందే ఆ సంవత్సరము గలిగిన నష్టమునకు సగము నష్టము గలిగినది. జర్మను సేనలకు జయోత్సాహము వీడినదని జర్మను సేనాపతులు సేనల రాజభక్తిని దేశభక్తిని పొగడుచు కరపత్రములను పంచివెట్టుచున్నారు. ఐనను అనేక పటాలములు తమంతట తామే సేననుండి విడిపోయి బ్రిటిషువారికి లొంగిపోవుచున్నవి. ఈ పటాలములు లొంగిపోవనంద ఆర్థికవచ్చు సేనాపతుల నేతలు చాత్త్యచేయబడిరి.

హేగ్ గారి మెప్పులు.

లండను, జనవరి 2:—72 పుటలు గల ఒక గణెలు నందు 55 డబ్లస్ హేగ్ గారు యుద్ధరంగమున పరాక్రమాదుల ప్రకటించిన ట్రైనికోద్యోగుల బాపితా నొకదానిని ప్రకటించి అయ్యుద్యోగులను విశేషముగా బోగడిరి. వీరియందు హిందూ దేశ ట్రైనికోద్యోగులలోని వారు నశేతులు గలరు.

మిత్రమండలివారి విచారములు.

పారిస్, జనవరి 2:—1916వ సంవత్సరమునందు మిత్ర మండలివారు వాయుచుండలమునుండి 750 ముట్టలు లను సలిపిరి. వీనిలో 250 పగానువారు సలిపినవి. బ్రిటిషువారు సలిపినవి 180. సహానికానుండి 174 ముట్టలు జరిగినవి. పరాసువారు 450 గొప్పరిమానులను, 40 చిన్న విమానములను సేలగుచ్చిరి. బ్రిటిషువారు 250 విమానములను 27 చిన్న విమానములను సేలద్రోసిరి.

వెరిటీ యుద్ధనౌక

లండను, జనవరి 4:—వెరిటీ అను యుద్ధనౌకను టూరెడ్తో కోట్టి ముంచితి మని జర్మనులు ప్రకటించిన వార్త అసత్యమని పరాసు నౌకాదళాధికారులు ప్రకటించిరి.

రుష్యా

ఒక ట్రైన్లవలోధకుని మరగము

వెట్రోగ్రాడు, జనవరి 2:—రాన్సుబ్జిక్ అను మత బోధకుని కశేబరము రివాజగట్టున పడియుండెను.

ఇంకొక తొలివార్త

లండను, జనవరి 5:—రాన్సుబ్జికు మరణమునలన విద్రోహము లన్నియు నంతరించును. రష్యను కోర్టునందు కూడ నతడు జర్మను పక్షపాతియై యుండెను. రైటువిశేషమును తెల్పిన విషయమునుబట్టి అతని తలయందును, నడుమునందును మూడు తుపాకిగుండ్లు కనబడెను. ఒక గొప్పవాని యింటిలో ఈవాత్య జరిగినది. అతనిని చంపినవెనుక శివమును మోటురు బండిలో రివానడియెద్దకు తీసికొనిపోయి మంచుగడ్డల గుండ యడుగున బడవేసిరి. ఈ వాత్యకు కారణమైనవా రెవరో అందఱికిని తెలియును. దేశమునకు విషప్రాయు డగువాడు తొలగఁబోయినందున రష్యా సిక్కింతతో నుండగలుగును.

బాల్కను

గ్రీసుస్థితి.

రాజుగారి విషయస్థితి.

లండను, జనవరి 5:—ఏథెన్సునుండి రైటు ఇట్లు తంతి వార్త నిచ్చుచున్నాడు:—గ్రీసుపరిస్థితులు ఇంకను విషమ

స్థితియందున్నవి; ప్రజల అభిప్రాయమున కసమ్మతముగా మిత్రమండలివారి తేఖె కెట్లు రాజుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకును వారికి తోచుటలేదు.

మిత్రమండలివారు కోరిన విషయములు

లండను, జనవరి 2:—గ్రీసుప్రభుత్వమువారి అధికారముల కధ్యంతర మేమియు లేదని మిత్రమండలివారు గ్రీసు ప్రభుత్వమునకు వ్రాసిరి. డిసెంబరు 11-న తేదీని జరిగిన దురంతములకు బాధ్యుడగువాని నింకెన్నిదైనను ప్రభుత్వము వారు నూచించిననే తిప్ప మొదటి సేనాదళపు అధిపతిని యుద్ధోగమునుండి తొలగింపవలె ననియు, కిరంగులును, యుద్ధోపకరణములును క్రిల్సాసానమునకు తిప్పుక పంపబడవలయు ననియు, మిత్రమండలివారు వ్రాసిరి.

మిత్రమండలి ప్రతిపత్తులు

లండను, జనవరి 5:—ప్రాత గ్రీసునందలి పట్టణములందు మిత్రమండలి ప్రతిపత్తుల సంఘమువారు మిత్రమండలి నౌకాదళము కాన్స్టాంటిను రాజుగారిని ముట్టడించువంతును గాక యని ప్రార్థనలు సువులును కొంత సంక్షోభము జరిగించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఏథెన్సులోని రాజపక్ష పత్రిక లన్నియు మిత్రమండలివారిని (ముఖ్యముగా బ్రిటిషువారిని) నిందించుచున్నవి. మిత్రమండలివారివై యుద్ధము ప్రకటింపవలయుననియు ననేకులు కోరిరి గాని వెనిజలన్, మిత్రమండలి పక్షమువారు విశేషముగా నుండిరి.

రుషేనియూ రంగము

లండను, జనవరి 4:—బోటుకోడ దిగువను రష్యా వారు శత్రువులను తలపడి 500 చుండి ట్రైనికులను 5 నిదంకులను 16 బోటింగులను పట్టుకొనిన రష్యవారు మొదట కిరంగులను గాల్చిరి. ట్రైటువలోను 6 సారులు శత్రువులు తలపడి మోడిరి. డోబ్రుజామొద్ద బల్గరసేవనై రష్యా వారాన్వేషికుముగబడి సర్వనాశనము గాచింది. మెచియమొద్ద నున్న రష్యా రుషేరియా సేనలు బ్రాలియాకు పోయినవి. కాక్సును రంగమున నుంచు లిలువెత్తుకొని కధికముగ పడినది.

జర్మనులపగల్గియులు.

లండను, జనవరి 2:—మిత్రమండలివారిని ట్రైనికోవలెనవరకు వెనుకకు నెట్టితియని జర్మనులు ప్రకటించిన ప్రకటనమునందు సత్యమేమియులేదని రష్యుల ప్రకటనయును బట్టి తెలియుచున్నది. ఈ యుద్ధమునందు కట్టకడపట దాన్యాలు సేన ఫాల్క్ ల్హేసు సేనకు చాల వెనుక బడిపోయెను. రష్యా ను లాసేనను వెనుకకు ద్రోసిరి. పబ్లికయునందు వెనుకకు పోవుచున్న రష్యను సేనతో సమానపంక్తి నుండుటకు రష్యను తూర్పుప్రక్క సేనయును వంతెయెద్దకు వెనుకకు పోయిరి. ఇట్లు జరుగుటకు జర్మనులయొద్ది యేమియు కాగణముగాదు. ట్రైలాశేవుకు 10, 12 మైళ్ల దూరమునున్న వంతెనను అనేక పర్యావరణములతో ముట్టడించుచుంటివని జర్మనులు ప్రకటించిరి. అచ్చట వారికి జయము గలుగలేదని ఆ ప్రస్తావమునే ఇప్పుడు ఎత్తుటలేదు. రష్యులలపంక్తి మధ్యభాగమును శత్రువులు ముట్టడించిరి గాని వెనుకకు నెట్టివేయబడిరి. శత్రుపంక్తి ఇప్పుడు ట్రైలాకు 12 మైళ్లదూరమున నున్నది.

గొప్ప యుద్ధము జరుగ నుండుట

లండను, జనవరి 5:—మాల్డేరియాసరిహద్దులందు సిరీత్ నదివైపునకు రష్యులు వెనుకకుపోవుట పూర్తియైనది. ఫాల్క్ ల్హేసు సేన ఇప్పుడు పూసానిఫుండెరి అను వంతెనను సమీపించుచున్నది. ఇచ్చటనే 50 మైళ్ల నడుమగల ఫ్ధానము లలో ముఖ్యమైన ప్రదేశములు గలవు. ఇచ్చట ఒక గొప్ప యుద్ధము జరుగ వచ్చును.

బల్గేరియా

బల్గేరియా చేసినపని.

లండను, జనవరి 5:—సోఫియానుండి ఆంస్టర్డాముకు నచ్చినతంతివార్తనుండి ఇట్లు తెలియుచున్నది:—సాబ్రాంజి సభయందు బల్గేరియా ముఖ్యమంత్రి యువనస్సినుచు బల్గేరియా పూనుకొనిన పని జయప్రదముగ నెరవేరినదని చెప్పెను. బల్గేరియనులు దాన్యాబునదని దాటుటనుగూర్చి విమర్శలకు ప్రత్యుత్తరము నొసంగుచు నతడు బల్గేరియాలోనున్న ఆస్త్రియను జర్మను సేనలు బల్గేరియను సేనాధిపత్యముక్రింద నేయుండునని చెప్పెను.

జర్నలి

కీల్ నగరమున స్థితులు.

ఆంధ్రప్రదేశ్, జనవరి 3:—“టెలిగ్రాఫ్” పత్రికా ప్రతినిధి యొక్క కీల్ నగరమున చాలకాలముండి వాసులుచేయుచున్న యొక తటస్థజేయునితో మాట్లాడగా నత డిట్లు చెప్పెను:— కీల్ నగరమున భోజనపదార్థములకు కఠినమైనది. ప్రజల కష్టాలములకు మితిలేదు. ఆత్మప్రేమకు పనివారిని యుద్ధరంగమునకు బంపిరి. సముద్రాంతర్గాములవలన జర్నలులకు విశేషనష్టము గలిగినది.

బెల్లెను నగరమున సమావేశము.

లండను, జనవరి 3:—శ్రీమదేశముల పార్లమెంటు సభల ఆగస్టు ఉపాధ్యక్షులు జనవరి 19 వ తేదీని బెల్లెను నగరమున సమావేశ మగుదురు.

జర్నలు నిలువ సేరలు.

ఆంగ్లరంగములకును పంపబడుట; లండను జనవరి 3:—“డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్” పత్రికకు గోమరులేఖకుడు స్విట్జర్లాండువారు చెప్పినవిషయములను గూర్చి వ్రాయుచు ఇట్లు వ్రాసెను. మిత్రులందరివారు తీవ్రమగు నవస్థలందు జరుపుదురను నమ్మికతో జర్నలులు తమ నిలువ సేరలను వివిధరంగములకు బంపుచున్నారు.

క్రాంతి యుద్ధపు.

లండను, జనవరి 1:—విడిగా నేషనల్ ఆను పత్రికకు బెల్లెనుండి ఇట్లు తెలియజేయుచున్నది.—మేనెల కావల జర్నలు సేరలు శ్రమపడ నక్కరలేదని వైసికలకు చెప్పవలసినదని. జర్నలు సేనాపతుల కుత్తెరువులు వచ్చినవి. యుద్ధము కొఱకు కృత్యమునుచున్న వస్తువులు మున్నగువానిని గూడ మేనెలకకు చాలాంతవఱకు మూత్రము ఏర్పాటు చేయుచున్నారు. మిత్రులందరి వారిద్వై ప్రత్యుత్తరమునకు ముందే ఈయుద్ధపు పుట్టియుండును.

జర్నలికి మిత్రమండలి ప్రత్యుత్తరము.

లండను, జనవరి 1:—మిత్రమండలివారిద్వై ప్రత్యుత్తరము బెల్లెను నగరము చేరినదనియు దీనివలన బెల్లెను నగరమున గతశనివారము విశేషసంతోషము గలిగినదనియు ఒకపుకారు పుట్టినది. ఆ సరికను రాయబారి చుండెనుద్వారము నొద్ద జర్నలు ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగ చేరిరి.

రెండు జస్టిసులు ధ్వంసమగుట.

కోవెట్ పోగ్ జనవరి 4:—రెండు జస్టిసులు పెన్సిల్వ్యానియా లాండన్ అను విమానాలయమునందు ఆగ్ని కలన దగ్ధమైనది.

సంధి మరతులు.

ఆంధ్రప్రదేశ్, జనవరి 3:—సంధిమరతులను శత్రుమండలి వారు విల్లును గానికి పంపుచునది జూలియన్ ఆండ్రాసే ప్రభువు గారు ప్రకటించినది “ప్రాంతస్వర్ణజీవులకు” పత్రిక వ్రాసినది.

మెసపొటేమియా

మెసపొటేమియా రంగము

లండను, జనవరి 3:—మెసపొటేమియానుండి ఇట్లు తెలియుచున్నది:—కుంభకృష్టిగ వర్షము కురియుచున్నను ట్రైగ్రీసు నదికి ఎడమకట్టనును, కుటల్ అమాగాతు తూర్పునను, కొంత పురోగమము సలిపితిమి.

ఈజిప్టు

ఎల్ అరీష్ పతనము

కెయిరో, జనవరి 3:—ఎల్ అరీష్ అను పురమును జయించుటనుగూర్చి సర్ డగ్లస్ పోగ్ గారు ముర్రే గారి సభివందించు పంపిన తంతివార్తకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు “మా నెద్ద యనుజుని యభినందనముల కెంతయు కృతజ్ఞుల మని ముర్రే గారు వ్రాసిరి.

మెదినాయందు తురుష్కుల దౌర్జన్యములు.

అలహాబాదు జనవరి 4:—“పయోనీరు” పత్రికకు కెయిరోలోనిలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—మదినాయందున్న అరబ్బీ సేనకు నాయకులను మక్కా మెర్ఫ గారికుమారుడు నకు అమిర్ ఫెహాల్ గారు ఈక్రింది తంతివార్తను మక్కాకు

పంపిరి యొక్క ప్రటనము ఇక్కడ ప్రకటించబడినది:—తురుష్కుల దౌర్జన్యములు మునుపటికంటె రెండింతలే నవి. ప్రజలను ఉరిపీయించు, ప్రాణములతోనున్న జేహులందు మేకులుగొట్టుచు నానావిధముల సంతోషము గలిగించుచున్నారు. అవాల్ గాలిలో మిగిలియున్నవారిచే నిర్బంధ సేనకూడ చేయించు కొనుచున్నారు. ఆ వాల్ గాలి వారు మదినాపురమందలందు నివసించువారు, వీరు అరబ్బీలతో జేరిపోయినను తురుష్కులు వారిని గత జూలైమాసమున ముట్టడించి దృష్టగాత్రులగు వారిని నవీ శ్రీలకు చెజబట్టిరి. ఇటీవల తురుష్కులు మదినాపురమున మరి మువ్వలని ఉరితీయించిరి. ముసలివారిని పిల్లలనుగూడ యుద్ధరంగమునకు పంపుచున్నారు.

తురుష్కు సేనలతో మన తూర్పుసరిహద్దులందున్న ఆస్త్రియను జ్యోతి సేనలను తమ కిరంగులతో గూడ కాంప్టాన్ నోపిలుకు రావలసినదని ప్రకటించెను. ఇక్కడికి తెలియజేయుచున్నది. తురుష్కులు తమ నిలువసేరలను వాయువాగ్రాకారములయందులను తీర్చివేతు మార్చినదియు తెలియుచున్నది.

అమెరికా

అమెరికా రాజకీయసభ.

వాషింగ్టన్, జనవరి 4:—అమెరికా రాజ్యాంగసభలో విల్లును గారి లేఖ కనుకలముగ నభిప్రాయ మిచ్చుటకు ఏషి అనుబడిన బిల్లు సందర్భమున తీవ్రమగు చర్చ జరిగెను. లాజ్ గారు బిల్లునకు వ్యతిరేకముగ నుచువును పాంకరగని సంధి కొఱకు కాంగ్రెసుసభవారు ఆ తురులై యుండువారలని చెప్పిరి. విల్లును గారు తీసికొనిన చ్యోకబట్టి విల్లును గారును యుద్ధమున జేరినదకు అపవాదము విల్లును గారునై మోపబడుచున్నది. చర్చ ముగియకుండే రాజ్యాంగసభకు వాయిదా వేయబడినది. దీనిని బట్టి నెనేలు సభవారు విల్లును గారికి వ్యతిరేకముగా తీర్మానింతునని యూహింపవచ్చును.

హాలండు

బ్రిటిషువారు గనులు వేయుట.

ఆంధ్రప్రదేశ్, జనవరి 4:—బ్రిటిషువారు గనులు వేయుటకు గురించి జర్నలులు తిట్లు ముద్రాసిక ప్రకటనలను దూషించుచు బ్రిటిషువాకులు సందరించు బ్రిటిషుసముద్ర మార్గములందు బ్రిటిషువారు గనులను వేయుమరకుట ఎవ్వరను నమ్మజాలదని హాలండు వాదపత్రికలు వ్రాసినవి.

డచ్చి నాకాదళము

లండను, జనవరి 4:—నాకాదళపుల్లెక్కలనుబట్టి కొన్ని సంశ్చయములకకు డచ్చి నాకాదళము వృద్ధి చేయబడదని డచ్చిపత్రికలు వ్రాసెను.

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

ధిల్లీ, జనవరి 4:—జనవరి 2 వ తేదీనకు ఈక్రింది తంతి వార్త హిందూదేశీ కాగ్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినది.

ఆంగ్లరంగము.

బ్రిటిషు రంగమునందు కిరంగిదళము ముట్టడులను సలిపెను.

పరాసు రంగము.

శత్రువులు మైవేదినై నున్న ఆలెవ్ అను పురము నందు రెండు పర్యాయములు పరాసువారిని ముట్టడించిరిగాని ప్రయోజన మేమియు గలుగలేదు.

ఇటలీ రంగము

విశేషములు లేవు.

రష్య రంగము

పిస్కీవద్ద రష్యులు శత్రుప్రయత్నములను వ్యర్థ పఱచిరి.

కొమేనియా రంగము

మాల్దీవియా సరిహద్దునందు జర్నలులముట్టడి ఇంకను ఉత్తరమునకును సాగినది. కాని ఒక్క స్థలమునందు తప్ప రష్యులు కొమేనియానులు శత్రువులను వెనుకకు నెట్టివేయ గలిగిరి. ఫాక్సనీయొద్దను, ఆగ్నేయమున డామోయి మరకును రష్యులు కొమేనియానులు నూతన స్థలములకు వెనుకకు బోయిరి. బుజొట్రైలా రయులుమాగ్నసుమీద శత్రువుల ముట్టడులు వ్యర్థము లైనవి. శత్రువుల యొత్తిడివలన రష్యులు “మేసిక్” నందెనప్రాంతమున నూతన స్థానములకు వెనుకకు బోయిరి.

చే శి య తంతి వార్తలు

(నా విలేఖకుల నద్దనుండి.)

పంజాబు

ఇద్దోగినిధియందున్న కవిస్తేయును చాత్యవేయులు లాహోరు, జనవరి 4:—పంజాబులో మైలాకోటి, జిల్లాలోని రాహూలైజరి కాంగ్రెసులు వర్ష సాగాగా ముటుకు 21-12-16 వ తేదీ కాత్ర 12 వంటకు నివసంతు వచ్చుటచే చరుసింకు ఆకు కనిస్తేయు వెల్లెను. ఆతడు 3 గంటలకు మరెయిక కనిస్తేయు తేలి తాకు నిప్పుకొనవలసి యుండెను. అటుల తేవలేదు గాన ఆకనిస్తేయు మోలకుక గాతెను. అతనికి తెల్లవారి 7 గంటలకు మోలకుక వచ్చినది. అపుడతడు చూడగా నవట చర్మింకు కేల విడియండెను. అతని కలయు మొండెమును విడిపోయియుండెను. తాళములు భద్రముగా నున్నవి. చెప్పించుకొనినను తుసా కియు తూటాలును భద్రముగ నుండెను; గాన నెవరో కావేషి చేత నతని హత్యచేసినది కలపబడినది.

బండిపోటుదారులను వ్యూహకొనుట.

పంజాబునందలి గావత్పిండి జిల్లాలో కనయకుకలిం అనునొక గ్రామమున భీరుసింకు ఆకు నతనియొద్ద నొక వెల గల ముత్యాలహార ముండెను. రావత్పిండి వాస్తవ్యుడగు నొక విశ్వబ్రాహ్మణుడు వెండి బంగారు నగలను కొనుటకు గ్రామముల వెంట తిరులయ నవటికిబోయి ఆహారమును చూచి కొనవలచెను గాని జేయు వరకలేదు. ఇది వినిన మరి వెలకన ములకు 23-12-16 వ నా కంసారి చూల కనకు కనగడెను. ఆ రాత్రియే 12 గురు భీరుసింకు ఇంటిని దోచు కొనిరి. దొంగలు యిలువెవలి పోగేనే యింటి వారు కేకలు బెట్టగా డిరివా రందరును పోగువడిరి. వారిలో గానవాళి అనునతడు దొంగలలో నొకరిని పట్టుకొనెను. అతడు రాజత్పిండి కంసారి జైలకు గాం అనునతడు, అతడు మరి 11 గురి పేర్లు చెప్పెను. 4 గురు పతానులను 2 రు సిక్కులను తక్కిన 5 గురిగూడ పోలీసువాని వ్యూహకొనిరి. కాల్వారి నివాసి యగు ఉత్తరుసింగువద్ద 34 తుపాకులును 4 పిస్తోలును చాల సాత్తును దొరికెను.

కాంగ్రెసు మోస్తేములీగు సభలు

సి. ఎమ్. కాకేటు పత్రిక. లాహోరు, జనవరి 4:—ఈసభలలో వాదాటయే మితి మీరినదిగాని రాజనీతిజ్ఞులి కలమావలేదు. మొత్తమువీడ బాతీయవాదులప్రతిభ మివారులను లోగొనినది. ఇరుపక్ష ములవారును పట్టుదలలు వదలి కలిసి కొనుట విడి భరిత యను పుకు క్రియవలన సాగ్యునునని సంయుక్త రాష్ట్రములందు జరిగిన చ్యోవలన కనిపట్టుటలేదు. ముద్రాదేశ్ కేకాని కామర ములనుగూర్చినే వీరు వాదాలతె యంభయము వెల్లడించిరి గాని ఇట్టియుత్సాహమునకు స్వరాజ్యభాషియే ముఖ్యకారణము. ఇదివెంటనే లభింపవలెనని ఉపనివచారు లండనెరులు యున్నా. ఇంత స్వల్పకాలమున నెట్టి ప్రజాసత్తా కాగ్యకర్త గల దేశమందును గూడ నిది లభించలేదు. నిచూచిరి కామర- కాగ్య నిర్వాహక సభలకు ప్రభుత్వోద్యోగులు నిల యొగ్గవలెనని వీరు కోరుచున్నారు గాని వీరు కోరు నది ప్రజాపరిపాలనము కా నేకాదు. స్వల్ప జన పరిపాలనము. విద్యాభివృద్ధి లందరికైననుగూడ వీరు ప్రతినిధులు కాబాలరు. వీరు-నవీభావులకు మూత్రమే ప్రతినిధులు. నోరులేని భా తీయులు కోట్లకొలదిగ నున్నారు. ఈ విద్యాభివృద్ధి లాప్రభులకు ప్రతినిధులు కారు. ఎప్పుటికైన ఈ దేశమునకు స్వరాజ్యము రావలెనను కోరిక మాకు నానందమే గాని కలము నోటుమాత్రమున నేడే స్వపరిపాలనము రావలెనను మికోర్కూ కొ మే మేకిభవింపజాలము. ప్రతినిధి ప్రతిష్ఠాపనల గురి నృద్ధి ఈ రీతి నేదేశమునకు వృద్ధివోందలేదు.

ఫిల్లీ

స్టేగువ్యాధి.

ధిల్లీ, జనవరి 4:—30-12-16 వ తేదీతో నిలకతుకు వారమున హిందూదేశమున 9895 గురికి వ్యాధి పోకి=2, 779; నురణములు కలిగినవి. విశుములు—బొంబాయి 3000 2128; చెన్నపురి 637 బీహారు 2000 500 సంయుక్త 1104 పంజాబు 80 బర్మా- 87-మధ్య-871 మైసూరు-162 మైసూరు-162 1996 మ# ఇండియా- 176 రాజపుటానా-4 వా.ప.న.నా.న.

బొంబాయి

ఇండియా మంత్రిని నొక మహారాజు

య 7,25,130 లకు నానాచేయుట.

పూనా, జనవరి 4.— కిర్జీపులగు బాయి మహారాజు గారి పుత్రుడగు శ్రీజగన్నాథ వాసుదేవ పండిత మహారాజు గారికి సంస్థానమును అప్పగించి నేయవలెనని ప్రీవీ కౌన్సిలువారు 26-3-1915 వ తేదీన తీర్పునిచ్చినను నేటివరకును కోర్టు ఆఫ్ వాషింగ్టన్ అసంస్థానము నప్పగించి చేయలేదు. జమాఖర్చుల నియంత్రణ గాన మహారాజుగారు పూనా జైల్లాన్ డిప్యూటీ కోర్టులో దావాచేసిరి. ఆదావా నేడు విచారణకు వచ్చినది. ఈ కల చాయిదా నియంత్రణలేని కోర్టు తన ము వారి న్యాయవాది కోరెను. ఇది వక తే చాల కాలా తీ తి మై నది. సంస్థానమున కొరతమువారు భక్త్యర్థముగా నున్నారు. వారిద్వారా సంస్థానపు సొమ్ము నిలువయున్నది. అటు లున్నను లోకులకు సంస్థానములలా రావలసిన బాతలకు లోకులు దావాలుచేసి సంస్థానముగారి భాగములకు నేలలు వేయించుచున్నారు. కిర్జీపులు చేపించుచున్నారు. వారికి చాల నష్టము కలుచున్నది గాన వాయిదా యియ్యవలదని వారి న్యాయవాది వాదించెను గాని మున్దర కేసుక వాయిదా వేయబడినది.

బొంబాయి బాంకి.

బొంబాయి జనవరి 5:—

మొత్తము బాధము	య 15,40,634-1-9
వివరములు	
సాలుకు 100 కి 15 వంతున ఆదాయపు	
పన్ను లేని లాభము పంపకము	6,50,000-0-0
సాలుకు 100 కి 2 వంతున ఆదాయపు	
పన్ను లేని బోనసు పంపకము	1,00,000-0-0
వెలగైన హామీల ముజరీ	4,00,000-0-0
ముందునంతర్జనునకు ప్రారంభపు నిలుక	8,90,634-1-9
మొత్తము య 15,40,634-1-9	

జి. వి. పి. రైల్వేకంపెనీ

బొంబాయి, జనవరి 5.— ఈ కంపెనీ వారి యద్యోగులలో సమరమునకు పోయిన వారందరికి నొకసృరణ చిహ్నమును విక్రయింప టెర్మినుముద్ద వీరు కట్టించదలచిరి. దాని విూద నేనలో చేరినవా రందరి పేరులు నుండును.

బంగాళము

ఇండియా సర్వసేనాధిపతి.

వీరు గురువారమునాడు (4-1-17) సాయంత్రము 5-30 గంటలకు కలకత్తాకు చేరిరి. గవర్నరుగారియింట నిక సింపుచున్నారు.

కార్మికేయ క్రభవుగారు

వీరు పెద్దపులిసేటకు 12-2-17 వ తుది వేళువరకు వెళ్లి 16-2-17 వ తుదికి కచ్చెదరు. ప్రభ్యుగారును కుమార్తెయును ఆంధ్రగ్గున కచ్చెయును ఇద్దరు అంగరక్షకులును వీరితోనూడ వెళ్లెదరు.

శక్తిమరిధి సభ

మెయ్యిళ్ల ప్రభ్య అభ్యుత్తర వహించుట.

కలకత్తా జనవరి 4:— నేడు మధ్యాహ్నము సభ ప్రభ్యుగారు అభ్యుత్తర కేంద్ర సరిగిరి. వైద్యశాలలో చికిత్సను బడలు కోరువారిసంఖ్య హెచ్చినది. కనలి చాలుట లేదు. కొన్నికట్టెములు ప్రభ్యుగారుకు పనికి వచ్చుటలేదుగాన ప్రభ్యుగారి పరివేషి వైద్యశాలకు సుమగ్రముగ నొకరించిన గాని ప్రయోజనముండదని ప్రభ్యుగారు నుడిచిరి.

తిలకుగారు.

కలకత్తా జనవరి 5:— బొలగంగాధర తిలకుగారు నిన్నటిదినము మహారాష్ట్ర కనలి గృహము సందర్శించి యు మ్యునించుచు బంగాళమునందున్న మహారాష్ట్ర లండనును నికమత్యముకలిగి కావ్యములైన బంగాళా భాత్రులయొద్ద గల నుంచి గుణముల నలవడచేసికొని బంగాళ భాత్రులకు నుహాహ్మ్యుల సాహసాని సద్గుణముల నిమగ్నమునని బోధించిరి.

సమకాలి కాభిప్రాయములు

దేశభావల యుపయోగ మెంతవరకు ?

ఎడ్యుకేషను రివ్యూలో సి. ఆర్. కృష్ణారావుగారు దేశభావల నుపయోగించు సమకాలము లెవి? అది ఎంత వఱు కుపయోగించ వలయునను నంశములను గూర్చి తెల్పిం చిరి. దేశభావ లేక యాంగ్లభాష మూలమున భారతీయ విద్యార్థుల కన్న సాతములను బోధించు ఈపాడలవాటు ఎంత వేగముగ వలనుపడిన నంత వేగముగ నాపివేయవలయును. ఈ మాన్యు నొక్కమాన్యుగ ప్రవేశపెట్టుటకు వీలులేదు. కాని మగ్యము ప్రాథమిక తరగతులలో నీమాన్యును వెంటనే ప్రవేశ పెట్టుప్రయత్నము చేయవలయును. అటుల జేయుటయు పాసగ గలము. విద్యార్థియొక్క కాలమును, శక్తియు, విశేషముగ దేశభాషయగు ఆంగ్ల భాషాజ్ఞానా వ్యవస్థ నను ననుప యోగించబడి చెడిపోవుచు న్నున్నది. ఇంత శ్రమదహ దులతో నేర్చుకొని ఆ భాష ను ద్య నేర్చుకొ నాట కొక సాధనముమాత్రమే యగుచున్నది. ఆంగ్లభాషమూలము ననే నిద్యనధ్యసించవలయు నంతవఱుకును ఆ భాషను సులభ ముగ నేర్చుకొను సాధనముల నేర్పవలయును. వ్యాసతెల్ల కుడు, బికి ధ్వనికొకే యక్కడముండు నట్టి యేర్పాటుల జేసిన నుంచినది నూచించెను. సాంకేతిక, పారిశ్రామిక పదము లకు తిగిన పదములు దేశభాషలలో లేకుండు మాత్రమున నున మధ్యగ్రహవ ననసగములేదు. ప్రభుమున ఆంగ్లేయపదములనే వాడుచు కాలక్రమమున జపానువారివలె వాని విడుదదగును. —“మోడరనురెవ్యూ” మాస పత్రిక.

హిందూ దేశమునకు స్వపరిపాలనము.

హిందూదేశ స్వపరిపాలనమునుగూర్చి బ్రిటిషు దొరత నము వారేదియో యొక నిశ్చితాభిప్రాయమును తెలుపు టా వశ్యకమని జిన్నాగారు నొక్క నొక్క వక్తావించిరి. అది యుచితముగను, న్యాయముగను, ఉన్నది... హిందూదేశము సామ్రాజ్యముననుండి పరిపూర్ణ స్వపరిపాలన నందగలుగుటయే హిందూదేశ విషయమున బ్రిటిషు దొరతనమువారి యాదర్శము. స్థిరములగు నియమితోద్యమముల చక్రము ఆయాదర్శ గమ్యస్థానపు మెట్టుల విశదముగ నేర్పరచెను. సర్వవ్యాపక ప్రాథమికవిద్యపై నాధారపడిన స్థానిక స్వపరిపాలనము, వాస్తవమైన స్వపరిపాలనాధికారములతో నభివృద్ధిచొందు రాష్ట్రీయపరిపాలనము, నీవివిధ నాధారపడియుండు ప్రాచీని ధ్య సామ్రాజ్యసభా నిర్మాణము మొదలగు స్వపరిపాలనాగమ్య స్థానపు మెట్టులన్నియు విశదముగ నేర్పడినవి. యథాగత స్థితి యిటుండ నీయాదర్శమును విశేషముగను, దృఢముగను, తెలుప వండుటకు మాకు లేనద కారణము లేరియు గానరావు. అం తియగాక అటుల జేయుటవలన ననేకలాభము లున్నవని మా యభిప్రాయము. ఈ యాదర్శనా ప్రకటనను తోబాటు, పత్రికాకాననము నందలి యసందర్భములు, భారతీయులకు వై వికోద్యోగము లీరువండుట, మొదలుగా గల అనవసరము లును, అత్యంత కోపోద్దేకములును, దేశభాభిప్రాయకరము లునగు చట్టములను, ఉపకరణములను, నున పరిపాలకము నుండి వెంటనే వెరకి నేయవలయును. అనవసరముగ కేపించియున్న ఈ సంస్కరణములు యుద్ధాసంతరమునకు వండుట కెట్టి కారణములును గవట్టవు. —మెయ్యి ఆఫ్ ఇండియా పత్రిక.

ఇటీవలి తంతివాగ్ధలు

లండను, జనవరి 4:— వైనికవర్గమును, యుద్ధగంగమున కనవరము సామగ్రిని దీసికొనిపోవు పన్ను వివేర్చి యా యను క్షీణము గత సోమవారమునాడు మధ్యధరాసముద్రమున సము ద్రాభిగమింపవలన ముంబాడినది. ఎందఱు నవ్వమై నో ఎంత సామగ్రిపోయినదో తెలియలేదు; కాని సజ్జయును, ముఖ్య ఇంజి నీరుమాత్రము కనబడుటలేదని అనుకొనుచున్నారు.

లండను, జనవరి 4:— “వేక్” (బ్రిటిషు) “బ్రిటా నిక్”, “ఎలిక్” (నార్వే) అను స్త్రీయములు ముంచుడివి.

లండను, జనవరి 4:— నిన్నటి దినము ఎడింబరో, గ్లాస్గో నగరములకు నడుమ రెండు రయలుబండ్లు డిక్సీనుట వలన 11 మంది మరణించిరి. 43 మందికి గాయములు కలిగినవి.

లండను, జనవరి 4:— ఇటలీ వారి టెల్లు ప్రకటించిరి:— “కాన్స్టాన్టినోపుల్ కిరంగియుద్ధమునకు కాన్స్టాన్టినోపుల్ యను స్థలమునకు పశ్చిమమున శత్రువుల బలీయులకు స్థానము ధ్వం సమైనది.

లండను, జనవరి 4:— రస్యవారిట్లు ప్రకటించిరి. (బ్రి టిషువారి. సాయుధములగు మోటారులు ట్రైలాబిజరు పుర ములకు నడుచు శత్రువులకు విశేషముగా కష్టము గలిగించినవి.

రైలుబండ్ల ఆదాయము

1-4-15 మొదలు 23-12-15 వరకు వచ్చిన ఆదా యముకంటె 1-4-16 మొదలు 23-12-16 వ తేదీవరకు య 4,43,90,478 లు హెచ్చుగా వచ్చిన మొత్తము.

బంగాళా బాంకి.

సాలుకు 100కి 16 వంతున 6 నెలల లాభమును బాంకి వారు పంచిపెట్టెదమని ప్రకటించిరి. 5 లక్షలు నిలువనిధికిని 1 లక్ష పించెను నిధికిని చేర్చి య 4, 65,283 ముందు సంవత్సర మునకు ప్రారంభపు నిలువ గానూపిరి. 13 లక్షల రూపాయలను నిలువనిధిలోనుండి, హామీల తిరుగునిధికి మార్చిరి. దానితో 63 లక్షలు మొత్తము చేరగది.

హిందూ దేశ సేన.

చక్రవర్తిగారి యభినందనములు.

సింలా, జనవరి 4:— చక్రవర్తిగారు క్రిస్టన్ సందర్శన మున తొలి హిందూదేశ సేన సభించిందురు పంపిన సందేశము నకు ప్రత్యుత్తరముగ హిందూదేశ సర్వ సేనాధిపతి చక్రవర్తిగారి ఆంధికరింగక కార్యదర్శికి ఇట్లు వ్రాసిరి. —చక్రవర్తిగారు క్రిస్టన్ సందర్శనమున హిందూదేశ సేనలకు పంపిన అభినందనములకు గాను నేనల కృతజ్ఞతా పూర్వకములగు వందనములను చక్ర వర్తిగారికి దెలుపుచు. చక్రవర్తిగారి సందేశము పైనికుల కందటికిని దెలుపబడినది.

రంగూను వార్తలు

రంగూను, జనవరి 5.— టెలిగ్రాఫ్ డై రెక్టరు సర్. డబ్ల్యు మాక్స్వెలుగారు నిన్నటిదినము ఇండియానుండి ఇక్కడికి వచ్చిరి.

సింగపూరునుండి డిటివల గలిగిన అగ్నిప్రమాదము సంద ర్భమున 2000 చుట్టు గల తంతు పలక ఓరియంటల్ టెలి ఫోన్ ఎల్వేక్రికంపెనీ వారికి పంపబడినది ఇది రెండు వా రములలో రంగూనుచేరును. దీని వలన చెడిపోయిన తంతులకు క్రొత్త తంతు లేర్పఱుతురు.

Mr. Tilak's Advice to Mahratta Boys.

CALCUTTA, January 5. Mr. Tilak, who is now in Calcutta, paid a visit to the Mahratta Lodge yesterday. Addressing the young Mahratta boys at the lodge Mr. Tilak emphasised that the Mahrattas living in Bengal should be bound by the cord of union for the national regeneration of the country with the Bengalis who are in his opinion superior in many respects in the sphere of action and take back to Mahratta country what is good in the Bengali character. He asked them to give the Bengalis in exchange the Mahratta spirit. By this mutual help and co-operation and by the exchange of thoughts among the Mahrattas and the Bengalis they would be able to rejuvenate India.

BRIEF TELEGRAMS.

H. E. the Commander-in-Chief with General Scott, Military Secretary arrived in Calcutta at 5-30 yesterday (Thursday) evening and is staying at the Government House as guest of H. E. Lord Carmichael.

H. E. Lord Carmichael proceeds to Cooch Behar for a couple of days tiger shooting on the 12th February and returns on the 16th. He will be accompanied by Her Excellency, Miss Carmichael, Miss Anderson and two A. D. C's.

The total approximate gross earnings of the State and Guaranteed Railways from the 1st April to the 23rd December, 1916 are more by Rs. 4,43,90,478 than the figures for the corresponding period of 1915-16.

A Press communique states:—The Secretary of State for India has been pleased to appoint General Sir Edmund Harrow, G. C. B., G. C. S. I. to succeed General Sir Charles Egerton, G. C. B. D. S. G., on the India Council when the latter retires.

Letters received from Sfax last week, inform that several of the Pondicherry Soldiers of the French Indian Contingent at Sfax, have been permitted to come and stay at Pondicherry for three weeks. They are expected to be here on next Saturday. Their passage shall be borne by the Government.

The G. I. P. Railway administration as a tribute to those employees of theirs who have gone to the war propose erecting a memorial at the Victoria Terminus. It will be in the form of a fine tablet made in the boys workshops and will contain the names of all G. I. P. men who have joined. His Majesty's forces for active service.

In connection with the recent fire at Singapore the Manager of the Oriental Telephone and Electric Co., Rangoon has received advice that 2,000 lineswitch-boards are being despatched by steamer due to arrive there the week after next. The work of connecting up the whole system will be expedited as soon as possible and receipt of the switch-boards.

THE GREAT WAR.

KING CONSTANTINE'S DILEMMA.

BATTLE IMMINENT BETWEEN RUSSIANS & GERMANS.

[REUTER'S AGENCY.]

AMERICA.

Germany's Peace Terms.

LONDON, January 4. AMSTERDAM.—The "Frankfurter Zeitung" says Count Julius Andrássy has announced that the peace terms of the Central Powers will be communicated to President Wilson.

German Anticipation of Peace.

LAHORE, January 4. LONDON, January 3rd.—The "Idea Nazionale" learns from Berne that the German commanders have been ordered to inform their troops that their sacrifices will not continue beyond May, and the war footing arrangements are similarly limited. This was prior to the Allies note, though the authorities were under no delusions regarding its tenour.—"C. and M. Gazette."

President Wilson's Note.

Significant Debate in Senate.

LONDON, January 4. WASHINGTON.—A significant debate took place in the Senate on a resolution endorsing President Wilson's note. Mr. Lodge vigorously opposed the resolution and declared that Congress could not be expected to respond to clamour for a peace which was not worth having. President Wilson's action had laid the United States open to a charge of partisanship. The debate was adjourned, thus indicating that the Senate is likely to go against President Wilson.

Excitement in Berlin.

LAHORE, January 4. LONDON, January 3rd.—There is a rumour that the Allies' reply has arrived, and greatly excited Berlin on Saturday. Crowds thronged the approaches to the American Embassy.—"C. & M. Gazette."

GREAT BRITAIN.

A Silver Badge for the Incapacitated and the Discharged.

LONDON, January 4. H. M. the King has been pleased to approve the issue of a Silver badge to officers and other ranks of British Indian and Overseas forces who have served at Home or abroad since the 4th August 1914 and who have for age or physical incapacity retired, relinquished their commissions or been discharged from service, such incapacity being due to wounds or to sickness, provided that the disability renders them permanently unfit for any military service.

Repatriation of Civilians.

An Agreement Between Germany & Britain.

LONDON, January 4. An Anglo-German agreement for the repatriation of all interned civilians over forty-five (except twenty) on each side has now been completed. It applies to the whole Empire. Germany has agreed to the inclusion of retired naval and military officers not receiving pay even though they are receiving pensions.

Tea Association's Freight Statement.

LONDON, January 4. It is understood that the Indian Tea Association is issuing a freight statement. The "Times" points out that Indian merchants have at present advantages over Ceylon owing to a fixed shipping rate agreement of five years duration which expires in September 1917. Present Indian freight is equivalent to halfpenny per pound and Ceylon freight rate is eleven farthings while the market price of teas is approximately the same now. It is suggested that Indian merchants should agree to a freight increase of fifty shillings per ton measurement and there appears to be a general approval of the principle of some advance.

Applications for Bills & Telegraph Transfers.

The amount of applications for bills and telegraphic transfers on India to be received to 10th January will be a hundred and twenty lakhs. Prices for bills and deferred transfers will be 14 5/32 and for immediate transfers 14 1/4. Henceforth applications will be received only through approved institutions and firms and each will be at liberty to apply up to a specified amount. If the total applications exceed a hundred and twenty lakhs allotments will be made proportionately.

Protraction of Indian Litigation.

Suggested Remedy.

LONDON, January 4. In connection with protraction of Indian litigation, the "Times" strongly endorses the suggestion of a correspondent that the Indian High Courts should be given without delay powers similar to those of the English and Dominion Courts to constrain an appellant to prosecute his appeal diligently and also to prescribe a reasonable period in which the record must be transmitted to England.

A Leyland Liner Wrecked.

Crew Saved.

LONDON, January 4. The Leyland Liner "N-storian" has become a total wreck to day. The crew were saved.

Mentioned in Despatches.

Many I. A. Officers Commended.

LONDON, January 4. In a "Gazette" of seventy-two pages F. M. Sir Douglas Haig mentions a large number of officers and men for distinguished and gallant service and devotion to duty. They include many Indian Army officers, and notably Lieut-Generals Sir W. Birdwood and C. W. Jacob, Major-Generals G. De S. Barrow, Sir H. V. Cox, H. Huason, H. J. Macandrew, J. S. Sier, and W. G. Walker.

Cereals for Game.

Prohibitory Order Expected.

LONDON, January 4. A drastic order is expected prohibiting the use of cereals to feed game. This will be a heavy blow to game preservation.

Unwrought Copper.

Minister of Munitions Action.

LONDON, January 4. The Minister of Munitions is taking over at current quotations all unwrought copper which is not contracted for.

German Prisoners For English

Farmers.

LAHORE, January 4. LONDON, January 3rd.—Mr. Prothero has wired to a farmer that all German prisoners skilled in agriculture will be secured for farmers.—"C. and M. Gazette."

Railway Collision.

LONDON, January 4. Eleven persons were killed and forty three injured, in a collision last night between a train full of holiday makers and a light engine, between Edinburgh and Glasgow.

LONDON, January 4. Bank of England announces that issue of treasury bills is suspended.

GREECE

Situation Uncertain.

The King's Difficulty.

LONDON, January 4. Reuter wires from Athens that the situation is one of utmost uncertainty. The King is finding much difficulty in replying to the Allies' demands owing to the attitude of the populace.

Entente Powers' Demand.

LAHORE, January 4. LONDON, January 3rd.—The Entente Powers address Greece as guaranteeing powers. They demand the removal of the commander of the first army corps unless the Government can show that some other officer was responsible for the orders of the 11th December. They insist that all artillery and maxims shall be sent to the Peloponnese.—"C. and M. Gazette."

Declaration of War.

Against Entente Demanded.

LONDON, January 4. The Greek League of Reservists is attempting to excite feeling against the Entente by services of thanksgiving in provincial towns of Old Greece for the preservation of King Constantine from bombardment of the Allied fleet. The Royalist papers in Athens publish most violent attacks on the Entente, especially Britain. An immediate declaration of war against the Entente is even demanded; but an immense majority of Greeks are in favour of M. Venizelos and the Entente.

RUSSIA.

Notorious Monk Dead.

LONDON, January 4. PETROGRAD.—The body of the notorious monk Rasputin has been found on a bank of the Neva. The Monk Rasputin's end smacks of machiavellism. He exercised a malignant influence in Russian Society. Even at Court he was known to be a leading pro-German. According to Reuter's correspondent at Petrograd, three bullet wounds were found in Rasputin's head and chest. He was killed in the Petrograd house of one of the most

aristocratic families in Russia, after which the body was conveyed to the mouth of the Neva in a motor-car and dropped through ice. The names of those who took part in the deed are generally known. The whole of Russia breathes more freely at the removal of a man of baneful influence and notorious depravity who was universally execrated.

GERMANY.

The German Reserves.

Going to all Fronts.

LAHORE, January 4. LONDON, January 3rd. The "Daily Telegraph's" Rome correspondent quotes Swiss reports to the effect that the German reserves, particularly new classes, are going to all fronts in anticipation of a formidable Allied offensive.—"C. and M. Gazette."

A Conference in Berlin.

LONDON, January 4. Presidents and Vice-presidents of the Parliaments of enemy countries will meet in conference in Berlin on 19th January.

Affairs in Kiel.

Food Scarcity and Disturbances.

LAHORE, January 4. AMSTERDAM. The "Telegraaf" publishes an interview with a neutral long resident in Kiel, who says there is great scarcity of food stuffs, and disturbances are frequent. Dissatisfied workmen are sent to the front. Submarine losses have been enormous.

Destruction of two Zeppelins.

LONDON, January 4. COPENHAGEN.—Two Zeppelins have been destroyed by fire in the shed at Tondern in Schleswig due to short circuit.

BULGARIA

Bulgaria's Work.

Premier's Statement in Sobranje.

LONDON, January 4. A telegram received in Amsterdam from Sofia says the Premier in the Sobranje declared that Bulgaria's work had been successfully concluded. He replied to criticisms of Bulgarians crossing the Danube, saying that all Austrian and German troops in Bulgaria were subject to the Bulgarian chief command.

EGYPT.

Turkish Atrocities in Medina.

ALLAHABAD, January 4. The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—A communique has been received here from Mecca to the effect that Amir Faisal, son of the Sheriff and Commander of the Arabian forces near Medina, has telegraphed to say that the Turks have redoubled their atrocities. They have hanged and crucified and employed every species of barbarity against the population. They have even gone so far as to impose hard labour on the remnant of the Awali tribe. The latter inhabit the vicinity of Medina, and although it did not join the Arab movement, nevertheless it was attacked by the Turks last July, when most of its able-bodied men were shot and its women assaulted. Lately, the Turks hanged three of the inhabitants of Medina, and they are forcing aged persons and children to proceed to the fighting lines.

Information has reached here, and has been allowed to appear in the local press, that the Germans and Austrians who were with the Turkish forces on our eastern frontier have been recalled to Constantinople, taking with them their heavy artillery and howitzers. The same information states that the Turks have withdrawn most of their stores and their wireless installation to Bir Baba.—"Pioneer."

The El Arish Operations.

General Murray's Acknowledgment.

LONDON, January 4. Cairo.—Replying to Sir Douglas Haig's telegram regarding the success of El Arish operations, General Murray says:—"We are most grateful for our big brother's congratulations."

AUSTRALIA

Immense Loss Due to Floods.

LONDON, January 4. BRISBANE.—Latest reports state that floods are extending to the whole interior of Queensland. Immense damage has been done. Numerous bridges have been destroyed and railways interrupted and there have been heavy losses among livestock.

SEA WAR FARE.

Torpedoing a Battleship Denied.

LONDON, January 4. The French Admiralty denies absolutely the German wireless report of the torpedoing of the battleship "Verite."

Britain and Mine Laying.

LONDON, January 4. AMSTERDAM.—The Dutch papers account the German accusation regarding the British laying mines, and point out that no sane person will believe that Britain would lay mines on British sea routes where enemy ships are so numerous. Dutch papers, commenting on the naval estimates, show that no increase in the Dutch fleet is possible for some years.

TELEGRAMS.

Steamers Sunk.

LONDON, January 4.
The Steamers "Bayeraig" (British), "Britannic" and "Edik" (Norwegian) have been sunk.

A Transport Submarined.

LONDON, January 4.
Admiralty announces that the transport "Ivernia" was submerged during bad weather in the Mediterranean on Monday. Four military officers and 146 men are missing. The ship's casualties are not yet known but it is hoped that the only officers missing are the Surgeon and the Chief Engineer.

RUSSIAN FRONT.

A Big Battle Imminent.

LONDON, January 4.
The long stubborn retreat of the Russians to the Sereth line, stretching across lowlands on the threshold of Moldavia, now virtually over. F.M. Falkenhayn's army is now approaching the Kossanilundeni bridgehead. These positions are the two main points on this fifty-mile line of fortifications. It seems clear that the two armies are on the eve of a big battle which will have important consequences.

Snow Deeper than a Man's Height.

LONDON, January 4.
A wireless Russian communique says:—We attacked heights on Rumanian front southward of Mount Botoch taking six hundred prisoners, three cannons, and sixteen machine guns.

LATER:—The communique says:—After artillery preparation we attacked Botoch heights and broke through stubborn resistance. We repulsed six persistent attacks in Botoch valley and surprised and annihilated a Bulgarian field post in Dobrudja.

Attacks at Matchin pressed back our detachments which have begun to withdraw towards Braila.

There are severe snowstorms on whole Caucasian front, snow being deeper than a man's height.

A False German Claim.

Enemy Attack Fung Back.

LONDON, January 4.
It is evident from a Russian communique that the German claim to have thrown back the Allies to the Braila bridgehead is inaccurate. The composite Danube army during the later phases of the campaign has lagged behind Falkenhayn's army, and the Russians have always been able to deal with it. The facts are that the Russians, in order to preserve an even front with the retreating army further west, retired voluntarily under cover of night to strong positions at the bridgehead. This movement was effected without pressure from the enemy.

The Germans also alleged that the bridgehead, which is from ten to twenty miles from the port itself, was being continually attacked. They are silent on the subject today because they have met with a reverse. They struck at the middle of the line but were flung back in disorder, and the enemy's lines are now about twelve miles from Braila.

The Russian communique speaks of British armoured cars working along Braila-Vizra road heavily punishing the enemy.

BRITISH FRONT.

THE BRITISH FRONT.

Improved Conditions.

Ebbing Morale of German Troops.

LAHORE, January 3rd.—Reuter's correspondent at Headquarters says:—Despite the unprecedented rainfall the condition of the British trenches is infinitely superior to that a year ago. In some places ours are good, while those of the Germans are flooded and temporarily evacuated. Casualties in the last four weeks of 1916 were over double those during the same period of 1915 on an equal front, although recent activity had been greater. The German command is conscious of the ebbing morale and is distributing broadcast appeals to the patriotism of the troops. Nevertheless the British are deserting and surrendering with unexampled freedom, and a good many officers have lost their lives in trying to check this. ("C. and M. Gazette.")

Further British Progress.

LONDON, January 4.
An official statement from Mesopotamia says: In spite of heavy rains we made further progress on the right bank of the Tigris east and north-east of Kut-el-Arara.

FRENCH FRONT.

Allied Air Activity.

Some Results of the Y ar's Work.

LONDON, January 4.
Paris.—The Allies during 1916 carried out 750 aerial bombardments, of which the French were responsible for 450 and the British for 180. From Sabotage 174 bombardments were effected. The French brought down 450 aeroplanes and forty balloons and the British 250 aeroplanes and 37 balloons.

ITALIAN FRONT.

Italian Communique.

LONDON, January 4.
The Italian communique says:—Reprisal artillery firing on the Carno plateau resulted in the destruction of enemy defences south west of Castagnavizza.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 4.
The following telegram, dated the 3rd instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Artillery raiding activity took place on the British front. The enemy twice attacked the French at Aauhe-rive on the Sappe in Champagne but were driven back. Nothing important occurred in the Italian front.

A small German attack south of Pinsk was repulsed by the Russians. The German attack on the Moldavian frontier has extended further north, but the Russo-Rumanians, except at one point, have been able to keep the enemy back. The Russo-Rumanians have withdrawn to new positions in the region of Focseni and south-east as far as the Danube, but have beaten back the enemy attacks along the Buz-n-Braila railway. The Russians, under pressure, retired on to the new line of defences at the Macin Bridgehead.

The Army in India.

C-in-C's Reply to King-Emperor's

Christmas Message.

SIMLA, January 4.
The following message from H. E. the Commander-in-Chief to the Private Secretary to H. M. the King Emperor is published:—

"Please express to His Majesty the King the respectful thanks of the Army in India for His Majesty's most gracious Christmas message which has been conveyed to the troops in the orders."

Plague Deaths.

DELHI, January 4.
The total plague mortality in India during the week ending the 30th December stood at 7,733 against 9,895 seizures. Bombay Presidency and Sind had 2,128 deaths, Madras Presidency 637 Bihar and Orissa 530, the United Provinces 1,104, the Punjab 30, Burma, 87, the Central Provinces 871, Mysore State 162, Hyderabad State 1,996, Central India 176, Rajputana 4 and N. W. F. Province 8.

CALCUTTA.

Lady Chelmsford Presides.

At Dufferin Fund Meeting.

CALCUTTA, January 4.
At a special meeting of the Dufferin Fund this afternoon H. E. Lady Chelmsford outlined the necessity for developing the work of the fund. Demands for medical attendance were increasing, the hospitals became out of date and needed attention or in some cases replacing and unless they made special effort to maintain the standard at which work was begun, there was danger lest the fund should decrease in value and efficiency. Her Excellency hoped in the near future to formulate a scheme to improve the present state of things and felt confident that she would receive very general support.

Bank of Bengal.

CALCUTTA, January 4.
The Bank of Bengal declares a half yearly dividend at the rate of 16 per cent., transfers five lakhs to the reserve fund, half a lakh to the pension fund, and carries forward Rs. 4,65,283. A further sum of thirteen lakhs has been transferred from the reserve fund to the special reserve for depreciation of securities, bringing the total to sixty-three lakhs and permitting the whole of the Bank's holding of 3½ per cent. rupee paper being written down to Rs. 75, its present market price.

PUNJAB.

A Police Constable on Duty Murdered.

LAHORE, January 4.
On the 29th December at 7 A. M. constable Chur Singh, treasury guard sentry at Raya in Sialkot District, was found dead in front of the treasury door his head being cut open. The man went on duty at midnight and should have been relieved at 3 a. m. but failed to awaken his relief. Treasury books had not been tampered with and the constable's rifle and ammunition were untouched and it is assumed that the motive for murder was personal enmity.

Indian National Congress.

C. and M. G. Zettie's Comment.

LAHORE, January 4.
Referring to the recent sessions of the Indian National Congress and the All-India Moslem League held at Lucknow the "Civil and Military Gazette" in the course of a leading article writes: In the political gatherings of the Christmas holidays there had been rather more than less of the customary perfrivole oratory rather less than more balanced argument and foresighted statesmanship. The outstanding feature of these gatherings is that both the Congress and the Moslem League had been captured by the advanced section of Indian politicians and the voice of moderates is heard no more in the land. The natural consequence is that the programme of the two bodies, once so definitely opposed, are now practically identical. The paper adds: This is no doubt a proof that active politicians of either party had been able by a process of eliminating controversial matters to achieve an outward appearance of unity. There is no proof as recent events in the United Provinces show that the union will stand the test of conflicting interests, but while the delegates waxed eloquent and indignant over the Press Act regulations and the Defence of India Act interments it was the self-government millennium, that really stirred enthu-

siasm of the League and the Congress. Advanced politicians of India are so enamoured of the principle of counting noses in strictly limited numbers that they wish to see it carried further than it ever yet been carried in the most democratic countries of the west. The poor effete bureaucracy is to be swept away root and branch, civil services are to be subjected to the rule and authority of elected executive councils and legislative assemblies. These gentlemen calmly ignore the fact that India is the least democratic country in the world and what they are asking for is not a popular government but passing of all power into the hands of a small fraction of population by far the smallest that has ever wielded it in countries with representative systems. Neither Congress nor the League can claim to be really representative even of the educated classes. They represent only certain sections of those classes imbued with advanced political theories. They have no claim whatever to speak for the voiceless millions of India. We are with Indian politicians in holding that the ultimate goal of British Rule in this country is the establishment of self-government. We differ from them entirely as to the means by which that goal is to be attained and the time that must be taken to reach it. Indian politicians want to place the coping-stone before they have laid foundations. They are convinced that self-government can be successfully established by a stroke of pen. That is not the way in which representative institutions have been developed in the West."

A Dacoity in Rawalpindi District.

LAHORE, January 4.
On the night of 23rd December a dacoity was committed at the village of Kanait Khan in Rawalpindi district. It appears that over a month before a goldsmith from Rawalpindi while touring in villages with the object of purchasing gold and silver trinkets saw at the house of Bhim Singh at Kanait Khan a pearl necklace which excited his cupidity. He wished to purchase it, but a price could not be arranged. On the 23rd December this man was seen in the neighbourhood with five or six strangers and during the night the house of Bhim Singh was looted by a gang of about a dozen men. An alarm was not raised until the dacoits were leaving but the villagers then assembled and one of them Rajwan Jhewar very pluckily seized one of the dacoits and held on to him until help arrived. Other dacoits got away unmolested. The man arrested was a Rawalpindi goldsmith named Dault Rai and he subsequently mentioned eleven persons as having been concerned in the affair. Subsequently four Pathans and two Sikhs were arrested at Missa Kaswal and in all eleven men have been arrested. Four revolvers and 34 cartridges were taken from one Utam Singh of Kaipani and a large amount of property was recovered.

BOMBAY.

Maharaja's Suit Against Secretary of State for India.

For Rs. 2,25,130.

POONA, January 4.
The suit filed by Shri Jagannath Wasudev Pandit, adopted son of late Maharaja, against the Secretary of State for India, the Comptroller of Poona and the Court of Wards, Poona, which was fixed for hearing before Mr. Percival District Judge, today has been adjourned to the 5th March. Messrs. G. M. Patwardhan and K. B. Naik, Pleaders, appeared for the plaintiff whose claim is for Rs. 2,25,130 and Khan Bahadur C. Davar, Poona Prosecutor for the defendant. Khan Bahadur Davar made an application for postponement of the hearing in order to enable the Government to prepare their defence. The plaintiff's counsel opposed this application on several grounds chief of which were that the defendants had already had sufficient time to enable them to prepare their statements as summonses were served on them long ago, that they were served with notices in order to enable them to make answers, if they thought fit, before being implicated in a suit, but notwithstanding repeated applications by the plaintiff and the trustees appointed by the will of the plaintiff's father, requesting them to recognize his adoption as decided by the Privy Council on the 26th March 1915, they refused to comply with his request that the estate should be handed over and accounts be rendered to him; that delay in final disposal of the suit would involve the estate in serious loss as creditors to the estate are executing their decrees for large sums and putting it to sale and that too when sufficient income from the estate is in the hands of the Court of Wards to pay them out, that as the Court of Wards by notification in the Government Gazette of the 21st December 1915, declares their withdrawal from superintendence of the estate there is no reason why they should apply for time. But the Court allowed two months time and recommended that the defendants should try and hasten preparation of their statements.

Bombay Bank's Profit.

BOMBAY, January 5.
The following is the memorandum of the Bank of Bombay's profit for the half year ended on the 31st December 1916:—

Total profits, Rs. 15,40,634-1-9 are applied as follows:—	
To dividend at the rate of 13 percent	Rs. As. Ps.
per annum; free from income tax	6,50,000 0 0
Bonus at the rate of 2 per cent	
per annum, free from income tax	1,00,000 0 0
Transferred to the credit of the	
Government and other securities	
on account of depreciation	4,00,000 0 0
Carried forward	3,90,634 1 9
Total Rs.	15,40,634 1 9

LATEST TELEGRAMS.

LAHORE, January 5.
LONDON, January 3rd.—A Telegram says that the Germans are feverishly entrenching along the Dutch German frontier.

The American United Press Association states that, pro-Allies in Washington say that King Alfonso's refusal to support President Wilson places Spain in the position of ultimate mediator, an opportunity which Mr. Wilson forfeited by appealing to her to back up the German plea.—("C. and M. Gazette cable.")

భాషా సేవ.

[దగ్గరాల వేంకటసుబ్బయ్యగారు.]

జనసమదాయము పరస్పర మనోగతాభిప్రాయముల వ్యక్తీకరింపుకొనుట కేర్పాటు గావించబడి, వహారూపమున పరిణమించు వ్యవహారముయే, భాషయని వ్యవహారింప బడుచున్నది. మానవులు మున్ను, పక్షములమాడ్కి భావ లేకములేక చరించుచున్నప్పుడు, పలుకుట, వ్రాయుట, యన నేమో యెరుంగకున్నప్పుడు, అభివ్యక్తరూపముగ స్వల్పభావము గల్గియున్నప్పుడు, వారి గర్భితశక్తుల క్రమక్రమముగ వికసింపజేసి సంస్కరించి, సుఖము, సుఖము, యుక్తము, ఆయుక్తము, అను విషయవివక్షణశక్తి సంపదించజేసి నిజమైన మానవస్వరూపమున బహిర్గతపడి మనల నేటికి మాత్రమోక్షర సాధనప్రపంచమును కేంద్రస్థాన మలంకరింపజేసిన మహాపాత్రాని మాతృభాషయనుచు, నమూనాలు మోదికని, పెంచుచు, క్రమశీతలే, సుఖోభిర తీవ్రచరిత్రులఁ గావించు జననీమల్లెయందు బలె, నిర్వాణ్య గౌరవభావమును, వినియోగ పూజావిధానములను గల్గియుండుట భాషములలో బరమ భర్తమైయున్నది. బాహ్య ప్రపంచమునేగాక గుప్త ప్రపంచ పద్ధతులఁ బ్రసిద్ధపరచున దేని? ప్రకృతాచారములనేగాక సహిత భర్తములను, పరిత్ర తీవ్రతాదర్శములను, నారాధ మొనర్చున దేని? మనభాషయల మహాత్తరబుద్ధివైద్యనేగాక, ప్రాచీన భారత నవ్యాభ్యుదయస్థితిని ప్రబోధించునదేని? మనము నోరెత్తి మాట్లాడుటకు ముఖ్యమేది? అన్నిటికి మూలసూత్రము మాతృభాషయే. ఉన్నపాలతోనుండి, యే భాషాసము నాస్వాదింపచున్నామో, నైకవర్తనమండి, యే భాషాశబ్దముల నాకర్ణింపుచున్నామో, నయమనచ్చిర కొలది యే భాషామూలమున భాషములను, చక్కని చిల్ల-పల్లములతో బల్కుచు తల్లి కానందమును గూర్చుచున్నామో, అదియే తల్లిదాస. బాల్యమునందుండియు, పెక్కురీతుల మన తీవ్రతమునకు, శేయూతవిచ్చుచు, స్వర్ణవయ సారస్వాస్వరమును మురిడి, కల్పవృక్షముమాడ్కి కామిత్థాస్థి నొనర్చు మాతృభాష యన్న రోతపడుచుండభాగ్యుల జన్మకాల్పనా? తల్లియుణము దీర్చుర కొడుకు కొడుకా? అట్టి కృష్ణుడు, మాతృప్రాసా పాపహరమున బడి ముగ్ధుండునా?

పుత్రుడైనవాడు మాతృదేవతయొక్క ప్రేమా ప్రసారమునై, పాపాచరించుములఁబూజించి భవ్యుడగుటకు, మారు ఆమెను మంచుననే సత్కరింపక, మామకాల్ల ముడలి యని కష్ట సుఖముల విచారింపక, ఈ పితాచ మెప్పుడు నడలునాయని నిరీక్షించునా రెండరు తేరు? అట్టి వాండ్రెంత భవసంపన్నులైనను, ఎన్ని గుణములున్నను, పరులమానము పాలుప కుండురా? అట్లే మాతృభాషాసేవ గావించక, సభలందు దేశభాషా మూలమున నుపవాస మొనంగిన నే, ఆత్మగౌరవహీన మనియు; తనదగ్గము బహిర్గతము కాదనియు, ప్రతిమించు దేశియును పరభాషా పండితుడైనను, కొందరిచే నెవ నిందింప బడ గలకు. తల్లి దాండిచిన్నములు లేకున్న పుత్రుని ప్రేమించదా? పిచ్చివాడని తలచునా? మన మాతృభాషయగు ఆంధ్ర భాషాకన్య ప్రసవమున కవిత్రియనునా, అసదృశకవితా సుధారసమును, జుట్టుకూరి, నాననోమన, కేతన పోతనాదుల వాక్యాసర్యమున తేలిల్లి, శ్రీ కృష్ణరాయ గాక్షేంద్రుని రావలంబనమున పెంపొంది, మధ్యభాగ్య కొన్ని యాశీస్తికా నానోగ్యములకు జిక్కి సుక్కి నేటికి, ఆంధ్రోద్యమము, ఆంధ్ర జాతియ కళాశాల, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రచారము, ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వ్యాససామలచే మేల్కొల్పి, ఆంధ్ర మహా బహు సుజ్ఞాత లూగించుచున్న, ఆ నవశక్తిప్రవాసముచే సునాలంకార శోభితయై చూపల రంజింప జేయు చున్నది. దేశభివృద్ధి దేశభాషాభ్యుదయమున బట్టి ప్రజ్వలిగలను. సర్వకాన్యములకంటె మాతృభాషాసేవ, అత్యంత పవిత్రవంతము. విద్యాధికులు, తమ తేలికప్రభావమును ప్రకటించవలయును. ప్రకటించిన గ్రంథములను దేశీయ లాభరించు ప్రోత్సాహకర్తలుగ నుండ వలయును. పరభాషయందు పరిజ్ఞానము గడింపఁబ్రయత్నించుట, ఏటి, కెడురెడుటవంటిది యగును. ఎంత ప్రతిభావంతోడగు విద్యాధియు, పిల్లవాడు, ఓనమాలనుండి నేర్చుకొని, అక్షరముల కూడబల్కుకొనుచు, ఎంత కష్టముతో పుస్తకము చదవ నేర్చుచున్నాడో, అట్లే తన కిదివరకున్న శక్తిని దిగమడిచిపెట్టి చురల మోట్లమొదటికి రావలినయ్యును అంతయు క్రొత్తయగుటచే, అహోరాత్రములు నిద్రాచారములు లేక బండవర్ణన వేయుటచే, కాక నెత్తికక్క, కరీరము కు

స్కింపుబుద్ధి సంపదించి, దివ్యచాత్రవపు, ఫలితము నున్నచు గును. ఇన్నిటికోర్కీ తగుకాదుపుట్టి గలవాడు, పట్టుపట్టి బండ చువు చదివిన, కొంతవరకు ఫలమును కుకచ్చును. అట్లాంటి నే, ఆపరిశ్రమచే, ఆపరిశ్రమచే మాతృభాషాభ్యాసమును వినియోగించిన, అంతవరకు ఫలమును లాభ సంపదించును. అయితే, స్వభాషా భావ్యనముఁబట్టుటక, ప్రకృతికాత్మ భావ ముండునునా? రాజ్యాంగవిషయ సరిభార ముగహిల్లునా? పట్టపకర్షణగదము లభించునా? ఏమి ప్రయోజనము? అవును. ఇరవై యు సంవత్సరములే. మనగతి ముందు గొయ్యి వెరుకయున్న యున్నప్పుడి? పరులగృహ మున్నదని స్వభవ నమున బాగుజేసికొన కాజన్మాంతము పరలంపంచలించుట మంచిమా? పురుషకర్మమా? ననుచుకొన వలయుగానా? దేశభాషా ప్రాముఖ్యమును గవించిన విద్యాధికులెందరు కళాశాలలందు దేశభాషలవ్యాసా విద్యగవలసిన దని ప్రస్తుతమువారిని గట్టిపట్టుబట్టి వైద్యసాహసమునో శేల యకుగూడదు? మనమనగదన ముఖ్యతయగు, ఈ ప్రాథమ వ్యక్తీకరింపుటకు జంతుగొంపలేదే? మనము చక్క చిల్లు కొన్నచో ప్రభువులుమాత్రము వ్యక్తపుష్టగా? పాడినా? ఇది మరకు వెన్నవెన్నపక్షులం గావితేజీవ, అంధవిద్యారంభులందరేమి జేయుచున్నార? గుండబోవుచున్నార? ఏల ఆంధ్రప్రాస్వతయందలి, ప్రకృతి కాత్మకులను, గావీను గ్రంథములను, సకలార్థగ్రంథములను, ఆంధ్రీకరింపరానా? ఆంధ్రభాషాసేవ గావించునా? ఆంధ్రుల కృష్ణరస సాగ్రులుగానా? రెండుకొట్టాంధ్రులగ నెవరో పరిచయమా? ఆంధ్రదేశము గొప్పవోయినదా? మాతృభాషా సేవకంటె మూలపురు, విద్యాధికులకు విద్యుత్తపన్న మేమున్నది? విద్యసేర్పరచి పాటించుటకేనా? అంతటికోర్కీ ప్రియంకరలపరచేనా? సిగ్గు సిగ్గు మన పాటించుటకేనా? సోదరి తోమను అనాగ్రతను జూచి, యాంధ్రభాషాసేవ ఎట్లు వలపించుచున్నారో జూచిరా? దూషించుచుంటిని కనుక వహించునా? సంస్కృత కొందులకు శుద్ధ క్రొత్తియును కొందరు, తమకే సర్వకాత్మములు దెలియునని విజ్ఞప్తిపరు. దేశభాషా కములకు పుత్రికలను, నవీనగ్రంథములను పరిచయించుచున్నరు. వారిమాటకేమి లెండు? ఆంధ్రవిద్యారంభులలో నుడికొందరు, మనప్రాచీనగ్రంథములను పుక్కిటిపురాణములయు నమృతగని గాధలయు మిక్కిలి వెక్కిరించుచున్నరు, ఇదెంతయు దేశాభ్యుదయకము. ఆంధ్రగ్రంథములందలి మూలాగముల దెలిసికొలేక, పాశ్చాత్యవార సంయోగముచే మనజాతీయ భాషముల నుంటులుపుచున్నరు. పుస్తకములు విరుద్ధకర్మనా బద్ధములైనను, పదసూక్తకణములేక, నీతి సూత్రముల స్వీకరించుటకే తిప్పుక ననువలయును. భావములు వెల్లువై, గళములుపొంగి, జీవకళ యుట్టిపడ చక్కని చిత్రించిన పూర్వపుట గ్రంథములు సామాన్యములా? సహానుభావులవృద్ధులకు జరింపుచు, ఆయాకాలముల బట్టియు ప్రజల యభిరుచులబట్టియు, గాజుల వాంఛియులబట్టియు, పుస్తకముల రచించుచున్నరు. వ్యాస, కాళిదాసాదులు గీర్వాణ సారస్వతమును, నన్నయారు బౌద్ధసారస్వతమును న ముగ్ధించిరి. వారి గ్రంథముల జదివి, రిహ్యులమున కృష్ణతమ వెల్లడింపవలసి యున్నది. ఆధునికులలో గొంద రేవోనాల్గు పాడిపాడి ముక్కులనేర్చి నవలారచన ముగ్ధమించుటచే నానాటికి నవలశబ్దము కష్టకకోన గురువున్నది. చేతిగాని పనికి లూనుట చేతులార ముప్పవెచ్చి కొనుటయే. దేశభాషా సునన్యమందు ప్రతిరాష్ట్రీవాసులునుదగుల్కొనియున్నారు. సుగ్రదేశములవారున, స్వభాషుండములవారు, దేశభాషనే ప్రాణసమానముగ భావించి, ఎంతయో మరుతకల్గి యున్నారు. ఏభాషయందే క్రొత్త పుస్తకము వెలువడునోయని కన్నువెన మ కొనియుండి వెంటనే స్వభాషలోనికి పరివర్తన మొనర్చు కొనుచున్నారు. విజ్ఞానమునకై ఆంధ్రీకరణమునకై వెక్కిరి భాషల నేర్చుచు, ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సోనన్న కరముల కంకణముధరించి మీ భావినంతటి ముగ్ధులవ వేడుచున్నాను.

పాక శాస్త్రము

617 (మూడవ కూర్పు.)
కంది సుబ్బారాయ విరచితము.
ఇది ప్రతిష్ఠియును బాలికయు నవశ్యము పఠింపదగినది. దీర్ఘచరాజము గురించి నునేయు వెద్దగురువులు సదభిప్రాయ మిచ్చియున్నారు. 260 పుటలుగలది.
వెల మిక్కిలి సరసము. రూ. 1-4-0 మాత్రమే
గ్రంథము దొరకు స్థలము:— కే. సుబ్బారావు,
నెం. 67, వెద్దపిడి, తిరుపతి క్షేత్ర, మదరాసు

పత్రికా పాఠకులకు విన్నవము.

సాలామిస్రి మురబ్బా డబ్బా 1-కి 1-0-0
అని చేతివారపాటున వేయబడినది. దాని అస్సలు ఖరీదు డబ్బా 1-కిరూ 2-0-0. ఈసంగతి ఎల్లవారు తెలిసికొన వేసుచున్నాము.

జీ. మన్నాలాల్, చెంగుపూరు సిటీ.

కూర్కామల, పువ్వుల విత్తురు.

పండ్లచెట్ల మొక్కలు, పంపిర, కొర్రామొక్కలు, మొక్కలు మా వద్ద దొరుకు. కొర్రామొక్కల కొట్టిము కన్నువేయ కల పుస్తకము సర్వకాస్తాంశుల పంపించువాడి నుడగును. చిలాసము:— యూ. ఓబిశిప్ప అండు బ్రహ్మపు. 588 బసవనగుడి, చెంగుపూరు సిటీ.

ఇందుమతీ పరిణయము.

కరమాధ్యక్షా కృతాంధ్రకాన్యము గు. 0-10-0
అస్సాగారు యశస్వింక్రొద గును
సంస్కృతాలంకారకాత్మము గు. 2-0-0
నైరంజిని ఏకకాలమున గోనువిద్యాధులకును, పుస్తక భాండాగారములకును, యగువెల. ఈక్రొత్తపుస్తకముమాత్రమే.
మేనేజరు, ముసునూరు యశ్వేతు
628 నూనీను, కృష్ణాజిల్లా.

ప్రాచీన గల బొమ్మలు

బయస్కొపులు - ఫిలుము - డేరాలు - న్యాగుడిపములు - బొమ్మలకాల్లులు - గాడి పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)
బి. ఈశ్వరప్ప అండు సర్దు, విశాఖపట్టణము.

రసభస్మము	తులం 1-కి	0-10-0
బాలాగృతము	సీసా 1-కి	0-12-0
యందుకు నూనె	సీసా 1-కి	0-6-0

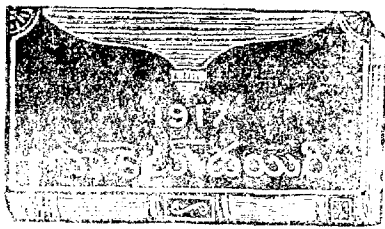
అచ్చుతొననం డిసో, 7, కంబుకెట్టిరేణి, మద్రాసు.

యోగన సుందరీవణుల కథలు	2-0-0
చంద్రశేఖ. పుష్పలీలానతి, నవల 1-కి	0-8-0
సంగీత కథాపంగ్కము	1-4-0
గావిద్యా నిరీక్షి	1-8-0

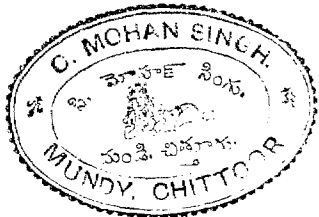
523 "విద్యార్థి", 87 వాచస్పతిమిగ్గి, మద్రాసు.

సి. గోపాలనాయకర్, బేరీష్ ఫౌండ్రీ
మద్రాసులో 40 సంవత్సరములకు వైగా స్థాపించబడినది. వీరలు ఇంజనీయర్లు యంత్రములను తయారుచేయువారు ఆయిర్క్ ఫౌండ్రీ గాన మీకేమి కావలయునని నమిరిక తిప్పక వ్రాయును
557

బంగారు పతకములను
మద్రాసులోను కలకత్తాలోను ఆయుర్వేదీయాషధ ప్రసర్పకములయందు సచ్చి.
జాండూ ఫార్మసూటికల్
వర్కుస్
లేహ్యములు, బిల్లులు, మాత్రలు మొదలగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారంబున సిద్ధపరుచుచు. వెలపట్టిక కై వ్రాయును ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.
వ్యవహారములన్నియు నాంక్షేయ భాషలో జరుపవలయును.
చెన్నపురిలోను చెన్నపురి బాబుభానిలోను ఏజంట్లు కావలయును.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists,
Elphinstone Road, Bombay, 19.

పాకెట్
డయిరి
యినాం

రబ్బరు స్టాంపులు ఏభావలోగాని ఏమాదిరిగాని ధర
రూ 2-0-0. 1917 వ సంవత్సరం జనవరి నెల 8 వ తేదిలోపల
రబ్బరు స్టాంపు ఆదేశమునకు వైకలసి డైరీయినాం. 1917
వ సంవత్సరం క్యాలెండరు వలయువాగు ఆర్డరాపాస్టేజి స్టాంపు
పంపవలెను. పూర్వాక్షాటాగు వ్రాసి తెప్పించుకోవచ్చును.
588

పి. యాక. సింహం అండు కో
119, ఆదియప్పనాయని వీధి, మద్రాసు.

కల్యాణి - ప్రతితుడు

ఇది షేక్స్పియర్ గ్రంథం ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి
తేట తెలుగున శ్రీలక్ష్మణుడు బాలుగకును తెలియ నట్లు రచింపఁ
బడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చతుర్త్తాములు, మన
తెలుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించి వానిలో నిది
మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును సూత్ర చతుర్త్తామును
చదువున అర్థమగును. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతితుడు

ధైర్య కవచము

మనజాతకు ౧౭ పాఠము గుణములలో ధైర్యము
ప్రధానము. ధైర్యమునగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించ
కుండుట. మనజాతకు ధరింపదగిన యన్ని కవచములును అస్త్ర
శస్త్రములచే భేదంపడగలవి. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో
యస్త్ర శస్త్రములకు అభేద్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించు
చుటకై "అన్యత్రాభిన్నుత్ గాంధేమాత్ అన్యత్రాచ హమా
యతః" అనెడి జీవోద్దీయకాదైవ భీష్మునియొక్క చరితము
నతి గులభిక్షేనిని తెలిపియున్నది. కల 6 అంశాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,

285

ఆనందము(బాలము), చుర్రా

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమామృతము

చుట్టని డబ్బీతో ననా సీసా 1-కి వెల 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును.
వా యువుపోటు పోగొట్టును
పార్వపు నొప్పుల
భారదోలును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతిముండు మండగినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

కాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక్ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ఆంధ్ర ప్రభువు రక్తమువలన జనించువాడ్యములకు కిరీటమువంటి మందు. మరుపులను, మచ్చలను గండమాలను
తొలగించి, ప్రాణిసౌఖ్యమును అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుద్ధికారిణి (28)

వివాహధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి కాదనదోషములను, మలబద్ధమును కాశసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
శుద్ధిపరుచును. శరీరారోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులకు మందులకు 4 డోసుల బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రాప్తిరు:— పి. డి. సావంత్ 144 ఫననవాడి నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144 No 2 BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఏక భాషా విప్రశం

ఇది శ్రీయుక్తి కట్టకుంచి గామలింగారెడ్డి గారిచే
వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రసక్తికము.

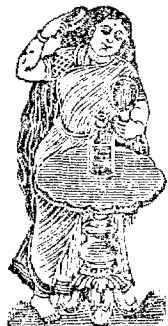
ఇది వెన్నెలకంటి అన్నారావు విరచితము.
వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర సత్రికా కా కార్యాలయము, 6 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

TOJANA FAIR FOOD.

టోజానా. (కేశాహారము)

593

స్త్రీలకు వెండ్రుకలు, విలకగల భూషణములకన్నను విశిష్టమైనది. వెండ్రుకలలోగల గాన, పొడవుగను నుండుట ప్రస్తుత
వరదుగనగును. ఇవి రాకపోవుటకు ఆనెక కారణము లుగలవు. గాన రోగిగొన్నవైన ఈ టోజానాను ప్రతి
దినము సగముకొనియెడల తెల్లని వెండ్రుకలు నలువై మిక్కిలి తెరిగి రవజీయముగా నుండును. వెండ్రు
కల యభివృద్ధికి కాకలనైన రక్తమును శుద్ధిచేసి వెండ్రుకలు రాకపోవుట నాపును. చుండలను మానవును.
2 ట్టకలకు వెండ్రుకలను అతి స్వీరితముగా పట్టించును. ఈ టోజానా ఆనెక లక్షణములను ఇంగ్లీషువారు
మొదట కనుగొని ఇప్పుడు ప్రజలకు సాహాయ్యము చేయించుచున్నది. పురుగులను జంపి మృతశ్శవు పుష్టి
జేయును. వెండ్రుకలు పగలుట మొదలగునవి మిక్కిలి స్వల్పకాలములో తృప్తిగా మరుగవు గలదు. కిరీట
మును బోలు కేశపుంజము తగ్గెనని వివాహపడకకరలేదు. ఏ మాత్రముగాని యావదేశలో మృద్యువును
పొందకకర్తలేదు. తన కిగవడమును టోజానాకొనుగొని తన యావదమును కాపాడుకొందురుగాక.
ఇందులో శ్రావ్యతయుండలేదు. ఏ కెమిక్సల్స్ వైనను పరిశోధించి కో వచ్చును. దంభము: కై తనిపాని
కర్మలచేసే ప్రకటింపు. తెలుములకొని మోసపోకుడు. ఇది ఇంగ్లాండు లో కేం లెగలకయే తయారుకాబడినది తలనొప్పి
వెండ్రుకల రోగిగొనులను పోగొట్టును. శ్రీ పురుషులకు ప్రాణహాని వైన వెండ్రుకలకు ఈ టోజానామించినది వేటో
కటి దోషియనులేదని నొక్కి చెప్పగలము. ఆనెకములైన యొగ్గల పుత్రము లుగలవి. పరీక్షించిచూచిన తెలియను. నేల
కొలది పెక్కుయను. మా వందను పేము మిక్కిలి కొనియాడుట ప్రశస్త్యము గాని యింతటితో విరమించినారము. ఇవి రెండు
విధములగు నుంచబడును. పురుషులకు ఒకటి స్త్రీలకు వేరొకటి. ఏ కెమిక్సల్స్ దగ్గరైనాకే ఈ దిగువ చూలకు దొరకును.
4 రోజు. — 5 డోసులు సీసా ౧౪౪కు 5 డానితో ౧౪౪ రూ. 1-12-0. 10 డోసులు చల్లొనేనానితో ౨౪౪ 2-12-0
దేశము మొత్తమున తీసికొని వారికి వేరెధికలు. జే. న. మైలండ్ కంపెనీ, 1 మిలైడ్, 19, కెంకలవైచిచ్, మద్రాస్.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని భాగచేయ
గలుగుటకును తిరిపీయకు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు
నడుచునో ఏమే భాగములు ఏమేపనులచేయునో అది చెడి
పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాయంశముల
నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈ పాఠశాలలో, యూరోపియన్
వొరగల్గ నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి
గర్వ మెంటు వారికద్దరుంది తె నెచ్చు యిప్పించిపంపబడును.
అంగులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవల గును.

తిరిగి వ్రాసును ఫిబ్రవరి నెల 1 వ తేది నుండి ప్రారంభ
మగును. వ్రాసునో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 30 వ తేదికి
గాని అంతకు ముందుగాని వరభాష్యులు చేసికోగలయును
పాఠశాల విద్యార్థులు కోరినవో నివసించుటకు తావొసంగ
బడును. ఈ క్రింద నుదాహరించునాకి వ్రాసికొనును.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras
Telegraphic Address:— "GALY" Madras.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోపధములు.

రు.అ.	రు.అ.	రు.అ.
కంతచూర్ణము పండ్లుతోముటుకు ... 0-2	తామర తైలము; తామర, తీటకు ... 0-4	మోసాని తైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు ... 0-12
శివసాయము మూత్రాలు అశివమునకు ... 1-4	కప్పుకు తైలము డబ్బి 1-కి ... 0-4	రోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు ... 0-8
దొంగకూలకారి పండ్లుతోముటుకు ... 0-8	సురత్రినాకము సీసా 1-కి ... 1-0	ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1-కి ... 1-0
కబ్బసములకు ధాతుపుష్టికి ... 1-0	కవహరి కీతగట్టు దగ్గులకు ... 1-4	కస్తూరిమూత్రాలు పెద్దవి, చుంచవి 50-కి ... 0-10
కస్తూరి కస్తూములకు సీసా 1-కి ... 0-12	కవహరిమాడ్లము దగ్గు, ఉబ్బసములకుడబ్బి 1-కి 0-8	గుఖభోగి మూత్రాలు ... 1-0
మూలకొంకు తైలము డబ్బి 1-కి ... 0-12	వాయువహోట్టుకు మందు ... 1-0	గుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ... 1-0
మోసాని తైలము సీసా 1-కి ... 0-8	సుందరితైలము, ముఖకాంతికి ... 0-8	విరేచనములకు మూత్రాలు డబ్బి 1-కి ... 0-8
అమృతాంజనము కంటిగొన్నవలకు ... 0-4	కగ్గళకు తైలము శిశుగుళ్లకు ... 0-6	గ్రహణి మూత్రాలు డబ్బి 1-కి ... 0-8
కలగామూత్రాలు వాంతిభేదలకు ... 0-6	కస్తూలపారి చెవిపోటుకు ... 0-6	కోకోవేదన మూత్రాలు తలనొప్పులకు ... 0-12
గట్టిక తైలము గట్టిచీడలకు డబ్బి 1-కి ... 0-8	జులారి మూత్రాలు మలబద్ధమునకు ... 0-8	కాలినపుండ్లకు మూత్రాలు సీసా 1-కి ... 0-8
కామకర్పూరము సీసా 1-కి ... 0-6	జంతుకాంతిహరి ఎముకలకు ... 0-8	కగ్గళు వ్రాసకము సీసా 1-కి ... 1-0
కేలకు నుండు సీసా 1-కి ... 0-4	కుసుమారి మూత్రాలు, కుసుమవ్యాధులకు ... 1-0	తొంబూలమూత్రాలు, సువాసనగానుండును 50-కి 0-8

హస్త భర్తలు చేయు. అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.